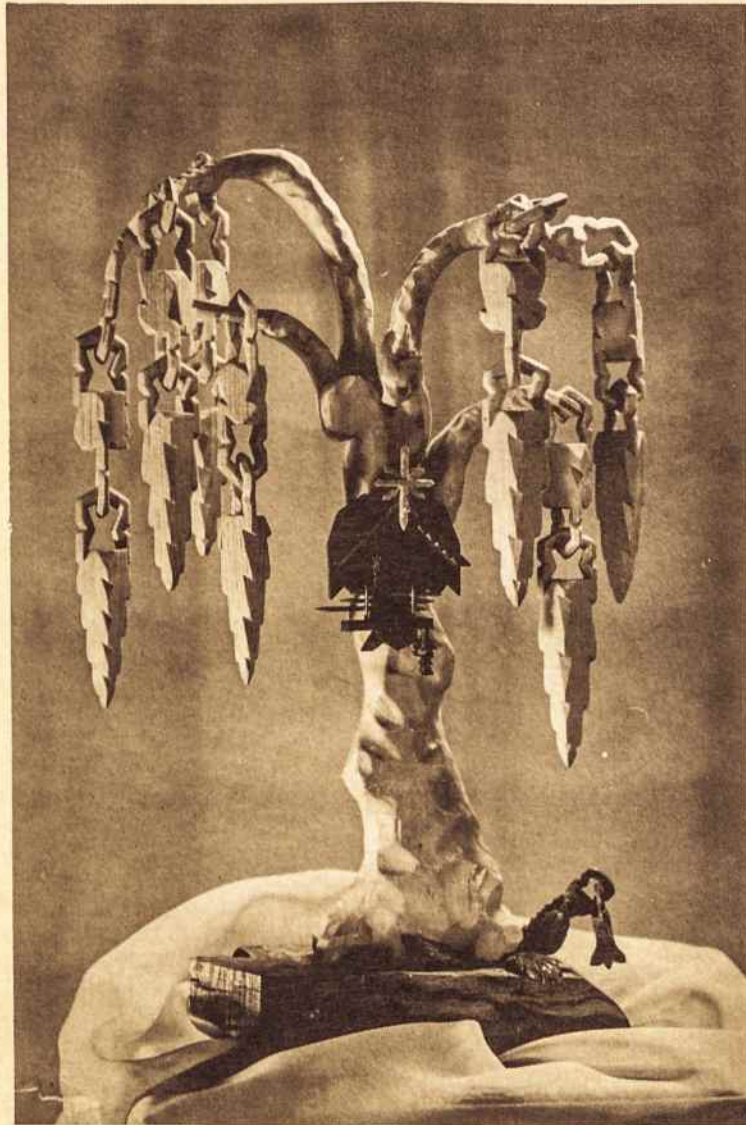

TECHNIKOS ŽODIS

1962

TECHNIKOS DARBUOTOJŲ
DVIMĖNESINIS ŽURNALAS

3

TECHNIKOS ŽODIS

[steigtas 1951 m.

Leidžia: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago s Skyriaus Technikinės Spaudos Sekcija

Prenumerata \$5 metams.

THE ENGINEERING WORD

Est. 1951

Published by American Lithuanian Engineers and Architects Association, Inc., Division of Chicago, Technical Press Sect.

Yearly subscription \$5.

Spaudos sekcijos vadovybė: K. Kaunas, G. J. Lazauskas, K. Paukštys, V. Pavilčius ir J. Slabokas. PLIAS C. V-bos atstovas — prof. S. Dirmantas, ALIAS C. V-bos atstovas — K. Bertulis, ALIAS Chicagos sk. atstovas — A. Pargauskas.

PLIAS ir ALIAS ORGANAS

REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA

Šio numerio straipsnius ir medžiagą paruošė ALIAS B o s t o n o skyriaus nariai.

Redagavo Z. G a v e l i s.

Techn. redaktorius J. Slabokas

Redakcinės Kolegijos ir Administracijos adresas: c/o K. Paukštys 6513 So. Campbell Ave., Chicago 29, Ill., USA.

TECHNIKOS ŽODŽIO ATSTOVAI

ANGLIJOJE: J. Vilčinskas, 37 Gowrie Rd., London SW. 11, England.

AUSTRALIJOJE: B. Daukus, 273 Cooper Rd., Yagoona, Sydney, N.S.W. Australia.

KANADOJE: P. Lelis, 123 Beatrice St., Toronto, Ont., Canada.

V. Stankevičius 4900 Grand Blvd., Montreal 29, P. Q., Canada

BRAZILIJOJE: Ž. Bačelis, Caixa Postal 9102 Sao Paulo, Brasil, S.A.

KOLUMBIJOJE: J. Kalėda, Apartado Aereo 1720, Medellin, Colombia, S.A.

J.A.V-se:

1. Z. Gavelis, 897 E. Broadway, So. Boston, Mass.

2. K. Krulikas, 93—11, 114th St., Richmond Hill 18, L. I., N. Y.

3. A. Semėnas, — "Daina" Television Co., 3321 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

4. S. Juzėnas, 15491 Ward St., Detroit 27, Mich.

5. A. Jurskis, 1313 W. Jerome St., Philadelphia 40, Pa

T U R I N Y S

Architektas ST. SANTVARAS
Atominės bombos ir slėptuvės E. MANYS
Betono blokai statyboje K. DAUGĖLA
Kelias į sėkmingesnę vadovavimą E. MANOMAITIS
Lietuvis inžinierius vadovavo popieriaus
fabriko statybai Vietname Z. G.
Nauji plieno pagerinimai V. K.
Spaudos apžvalga J. GIMBUTAS; A. BALSAS
Mūsų gretose

Svetur nėra ko dvarais dalintis IG. KONČIUS
Prof. Ignas Končius — sukaktuvininkas Z. G.
Vladii Sirutavičiui — 85 metai
amžiaus VC. SENUTA
ALIAS Bostono skyrius VC. S.

C O N T E N T S

An Architect ST. SANTVARAS
Atomic Bombs and Bomb Shelters E. MANYS
Concrete Blocks in Construction .. K. DAUGĖLA
Key to a More Successful
Management E. MANOMAITIS
Lithuanian Engineer — Resident Mana-
ger in Construction of a Paper Mill
in Vietnam Z. G.
Contemporary Steel Improvements V. K.
Recent Publications .. J. GIMBUTAS, A. BALSAS
A Word of Exhortation IG. KONČIUS
75-Years Anniversary of Prof. Ignas Končius . Z. G.
Vladas Sirutavičius celebrating
his 85th year VC. SENUTA
Activities of ALEEA Boston Chapter VC. S.

VIRŠELYJE: Medelis svyruonėlis — prof. Ig. Končiaus medžio drožinys.

COVER: An Allegorical Weeping Tree — A Wood Carving by Prof. Ignas Končius.

TECHNIKOS ŽODIS

XII METAI

1962 GEGUŽIS — BIRŽELIS

NR. 3 (75)

ARCHITEKTAS

ST. SANTVARAS

*Prie upės, nešančios laikus ir žmones
Į juodą marių naktį —
Buities džiaugsmu alsavo viltys ir svajonės,
Buities džiaugsmu širdis galėjo plakti...*

*Dabar pro vandenyno širmą skarą
Regiu dienas griuvėsių ;
Kur besurasiu aš senolių baltą dvarą,
Kur po sausrų, po badmečių atvėsiu?...*

*Ak, eitum, eitum už pasaulio vartų,
Prakeiktum žemės žmogų,
Kurs žudė brolių, žudė daugel kartų,
Nepriglaudė našlės po savo stogu...*

*Ir aš, kaip medžio palaužta šakelė, —
Krintu į šaltą dieną —
Ir surandu Tave, kaip vargdienį prie kelio,
Benešanti išniekintą Naujieną...*

*Atleisk! Tikiu išganymo stebuklą,
Tikiu negriūvančią šventovę! —
Tu duosi duonos, duosi kirvį mums ir piūklą —
Padėsi atstatyti parblokštą šlovę!...*

Šio eilėraščio autorius rašytojas, poetas ir dramaturgas Stasys Santvaras gyvena Bostone ir gyvai reiškiasi lietuvių kultūrinėje bei visuomeninėje veikloje. Keletą kartų dalyvavo ir ALIAS Bostono sk. iškilminguose susirinkimuose skaitydamas savo kūrybą. Po eilės anksčiau išleistų knygų, šiuo metu spausdinama jo naujausioji — „Aukso Taurė“.

St. Santvaras gyvai reiškiasi ir periodinėje spaudoje duodamas vertinimų dailės parodų, koncertų, žymesnių sukaktuvininkų bei kultūrinių apraiškų.

Š. m. gegužės mėn. 27 d. St. Santvarui sukako 60 m. amžiaus. ALIAS Bostono skyrius sveikina Jubiliatą ir linki daugelio kūrybingų metų.

Zg. G.

ATOMINĖS BOMBOS IR SLĖPTUVĖS

E. MANYS

Atominių ginklų ir raketų lenktynėms galo nėra. Pastovios taikos ir nusiginklavimo galimybės nuolat nagrinėjamos, bet pažangos nesimato. Atominio karo grėsmė tebekybo virš gyvenančios žmonijos kartos visu naikinamuoju svoriu. Nei taika, nei nusiginklavimas, nei atominių ginklų gamybinės varžybos, nei atsitiktinio karo galimybės nuo eilinių piliečių sprendimo nepriklauso. Užtikrintos apsaugos nuo atominių ginklų panaudojimo padarinių irgi nėra. Suprantama išvada, kad atominis karas civilizuojamam pasauliui būtų bausis ir nuostolingas. Savisaugos jausmas žmogui yra įgimtas, todėl natūralu panagrinėti, kaip naujieji ginklai veikia ir ką galima būtų padaryti žalingiems padariniams sumažinti, jeigu nelaimė įvyktų...

Civilinė apsauga (sutrumpintai CD) skatina gyventojus įsirengti po namais rūsiuose slėptuves nuo žudančio spinduliavimo galios, ir tiksliai paskutiniu metu imta siūlyti rengti spaudimui atsparias slėptuves (Blast — resistant shelter) už namo ribų. CD siūloma slėptuvė nuo radiacijos, pastatų rūsiuose, labai abejotinos vertės, nes gaisrams išsiplėtus slėptuvėje esantieji žūtų lėta ir kankinančia mirtimi.

Relatyvinė apsauga atominiame kare nėra tokia paprasta, kaip kad siūlomas CD sprendimas — slėptuvės pastatų rūsiuose. Aiškesniam supratimui panagrinėkime atominių bombų veikimo pobūdį ir naikinamosios galios plotus, taipogi atominių slėptuvių relatyvinius apsaugos veiksnius, kad skaitytojas galėtų patsai nuspręsti, kiek yra naudinga turėti iki 10 asmenų šeimos slėptuvę už \$4000-5000, ar dėtis prie grupinių slėptuvių nuo 50 iki 100 asmenų, kurių statybos ir įrengimo kaštai atseitų nuo \$200 iki \$250 asmeniui.

Atominė bei vandenilio bomba sprogo metu atoveikio metu atpalaiduoja milžinišką kiekį energijos (žiūr. Br. 1, 2, 3) matuojamos kilotonomis (sutrumpintai KT) ir megatonomis

(sutrump. MG). 1 KT = 1000 tonų TNT ir 1 MG = 1000 KT. Ši energija pasiskirsto sekančiais: 50% dinaminės energijos sukelia viršatmosferinį oro spaudimą matuojamą svarais ir kvadratinę colį, 35% virsta šilumine energija matuojama C ir kalorijom ir kvadratinę cm, ir 15% virsta radiacine energija iš alfa, beta ir gama spindulių. Gama - X spinduliai sudaro pagrindą ir matuojami rentgenais (sutrump. RG. Žiūr. Br. 5). Sprogimo naikinamasis plotas, galia ir pobūdis priklauso nuo bombos dydžio ir sprogo aukščio virš žemės paviršiaus. To paties galingumo bomba sprogsi skirtinguose aukščiuose duoda skirtingus naikinimo rezultatus. Šiame trumpame rašiny neįmanoma visų atvejų ir galimybių išnagrinėti, todėl panagrinėkime vieną atvejį, kuomet 20 KT stiprumo bomba sprogs 2000 pėdų virš žemės paviršiaus.

Šiose sąlygose visa dinaminė, šiluminė ir radiacinė energija laike vienos milijoninės sekundės išcentriniai sklis į visas puses. Pradinė dinaminė oro banga (Initial shock front) atsimušusi į žemę sudarys antrinį atoveikio spaudimą (Reflected shock front). Pradinis ir antrinis spaudimai būdami priešingų krypčių duos atstojamąjį spaudimą (Mach front) veikiantį horizontaliai žemės paviršiumi, kuris už garsą didesniu greičiu šluoja visas pasitaikančias kliūtis. Horizontalinis atstojamasis spaudimas p, išreikštas svarais ir kvadratinę colį, sutikęs kliūtį (žiūr. Br. 2) atsimuša ir padidėja iki 4p. Po horizontalinio spaudimo +p seka priešingos krypties spaudimas —p (Drag.) Smulkesniam dinaminio spaudimo nagrinėjimui žiūr. "BLAST-RESISTANT CONCRETE HOUSES", Portland Cement Association, Chicago, Ill.

Pažinus spaudimo kreivę (Br. 3) 20 KT bomba lengva apskaičiuoti, betkurio galingumo W bombos spaudimo atstumus, pasinaudojant formule

$$d = dn \sqrt{\frac{W}{20}}$$

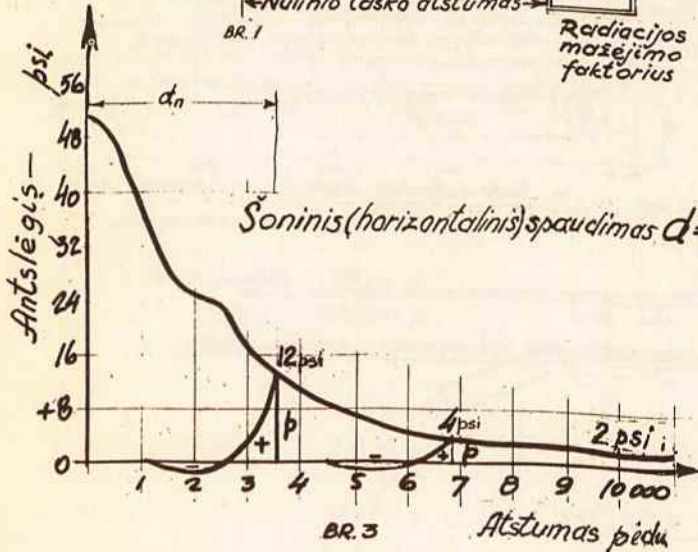
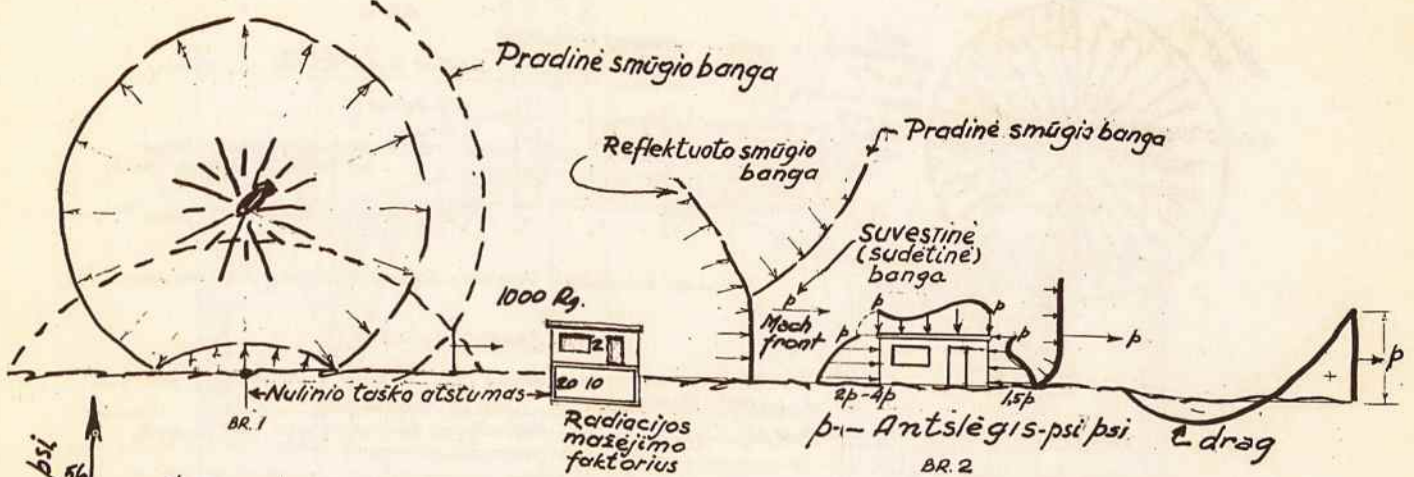
kurioje d — atstumas

nuo nulinio taško betkurios bombos, dn — atstumas tam tikram spaudimui 20 KT bombos ir W — galingumas betkurios bombos išreikštas KT.

Dinaminės ir šiluminės energijos naikina mieji plotai ir atstumai pavaizduoti Br. 4,

10 MG ir 100 MG, parodo, kad 100 MG bombos naikinamasis plotas ir atstuma nuo

1 KT = 1000 TON TNT / MG = 1000 KT

Soninis (horizontalinis) spaudimas $d = d_n \sqrt[3]{\frac{W}{20}}$; 50 MG; $d = d_n \sqrt[3]{\frac{50000}{20}} = 13,6 d_n$

100 MG; $d = d_n \sqrt[3]{\frac{100000}{20}} = 17,1 d_n$

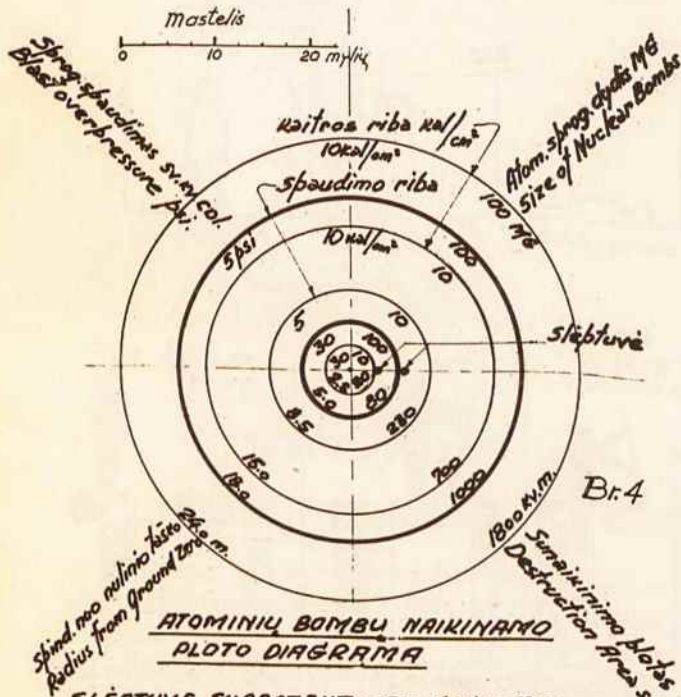
centro nėra 10 kartų didesni už 10-ties MG bombos plotus ir atstumus.

Siluminės energijos kamuolio karštis (Br. 5) siekia nuo 3 iki 5 milijonų laipsnių Celsijaus. Po vienos minutės veikimo, už dvylikos mylių nuo sprogo centro, karščio stiprumas krinta iki 10 kalorijų į kvadratinį centimetrą, kuris uždega sausus lapus ir sudegina žmogaus nepadengtą odą.

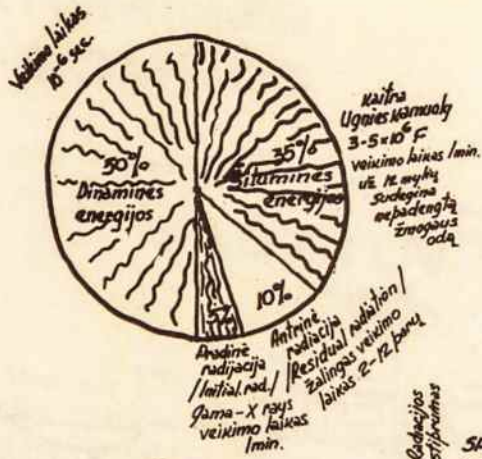
Radiacinę energiją sukelia pradinė radiacija (Initial radiation), kurios pagrinde yra alfa, beta ir gama spinduliai, laike 1 minutės.

Antrinę radiaciją sukelia (residual radiation) gama spinduliai, kuriais apkrėsti spinduliai ir dulkės išlieka radioaktyvūs nuo dvyiejų iki dvylikos parų. Radiacijos stiprumo mažėjimą vaizduoja Br. 8.

Apsisaugojimui nuo pirminės, 1 minutę trunkančios, radiacijos reikalinga turėti užtvartą medžiagos, kurios kvadratinė pėda sveria 500 svarų. Ši svorį gali sudaryti 5 pėdų žemės, 3,33 pėdų betono, 1 pėdos plieno storumo sluoksniš. Radiacijos spinduliai sklinda tiesiomis linijomis ir negali peršokti užtvartų, tačiau gali atšokti nuo kelių pasitaikančių paviršių ir tokiu būdu keisti kryptį, kad ir sumažintu pajėgumu. Ši radiacija pavojinga ten, kur spaudimas siekia 30 svarų į kvadratinį colį. (Br. 4)

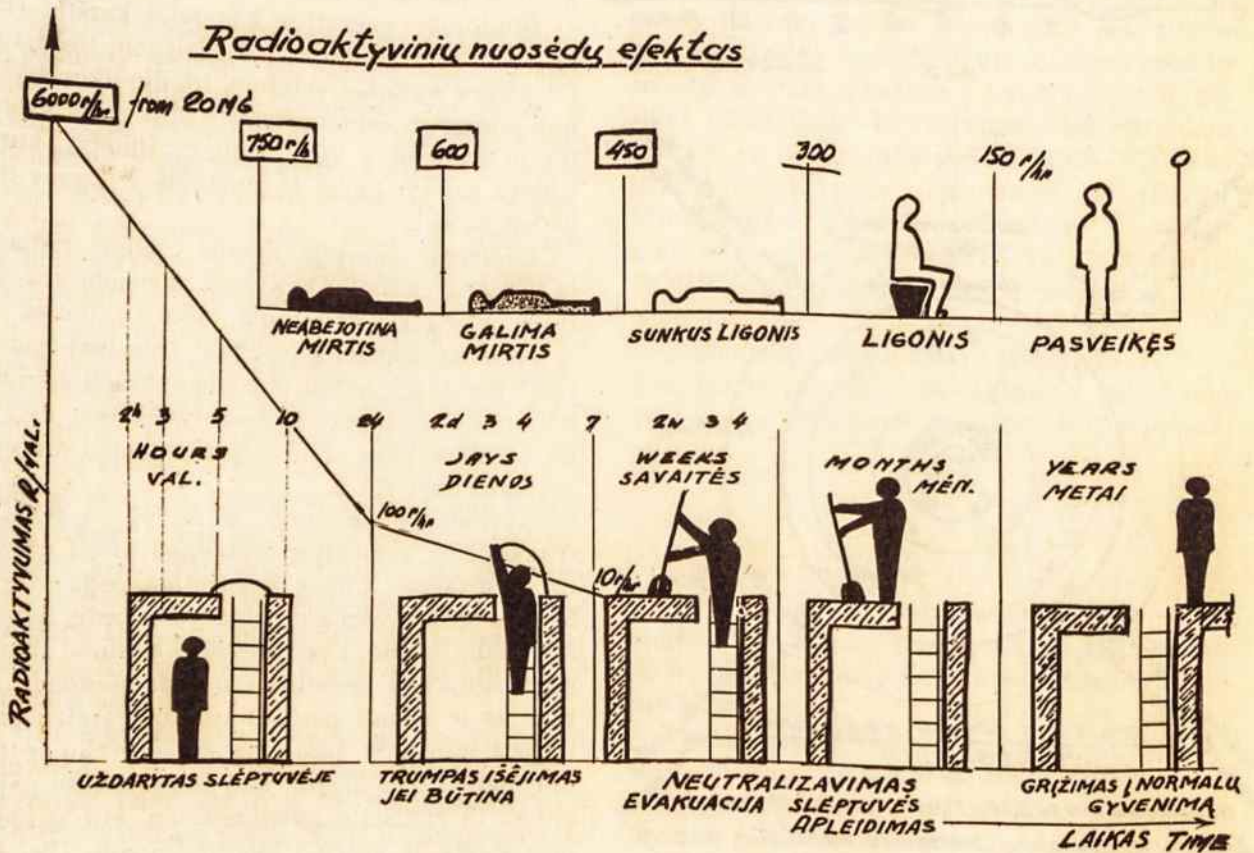
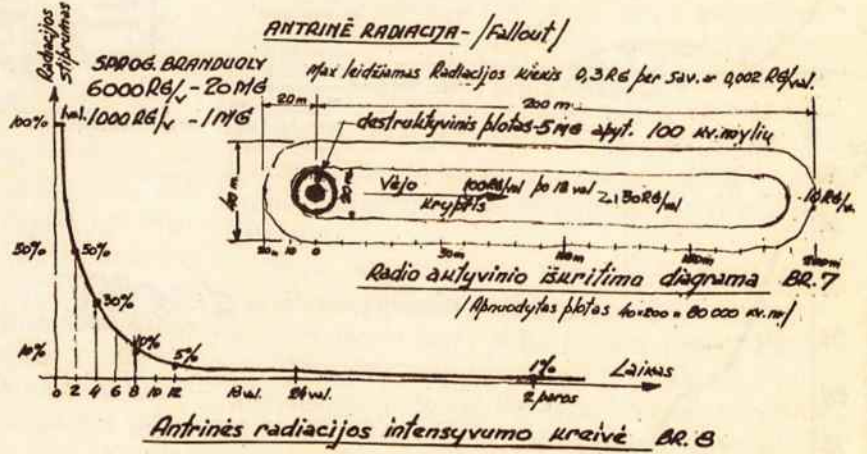
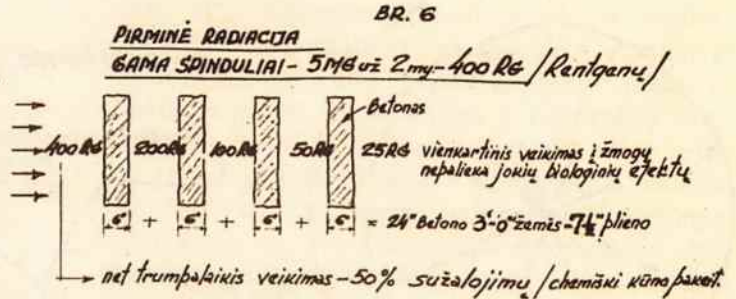

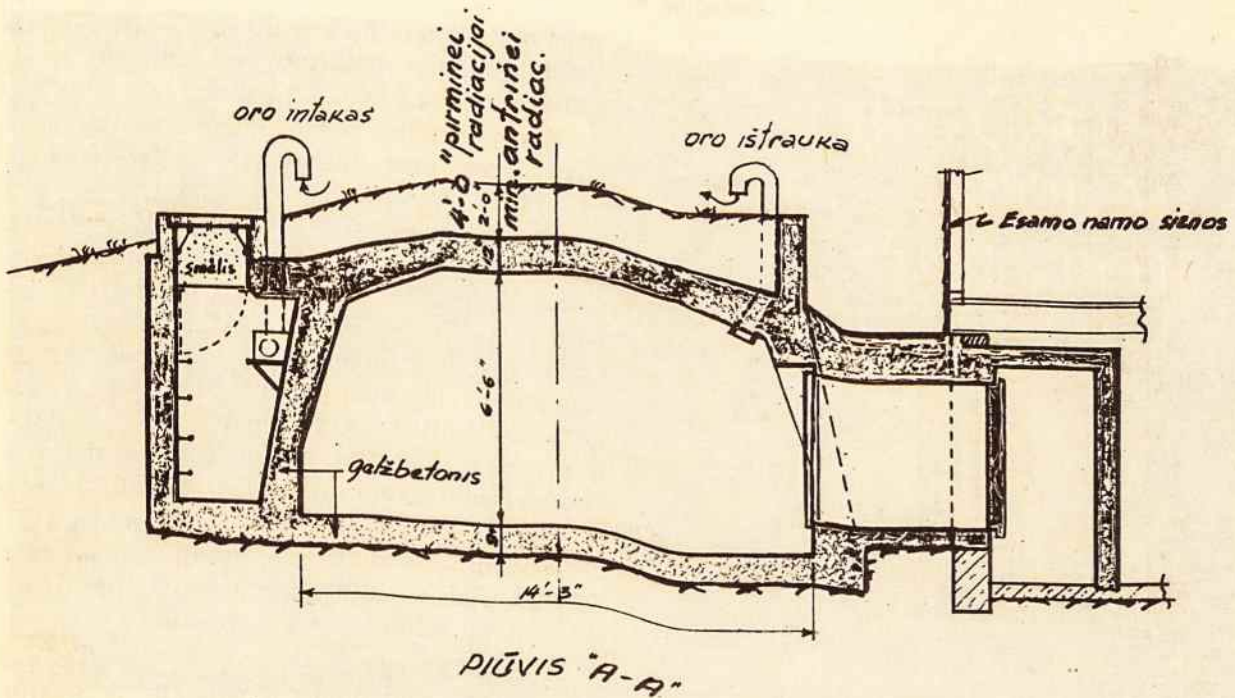
Slėptuvė suprojektuota pagal CD standartus. 30 sv./kv. c. spaudimo sumažins nuostolius iki 2-3%. Pagrindas: OCOM Inform. Bulletin No 273, 1961

Sprogimo Energijos procentinė diagrama.

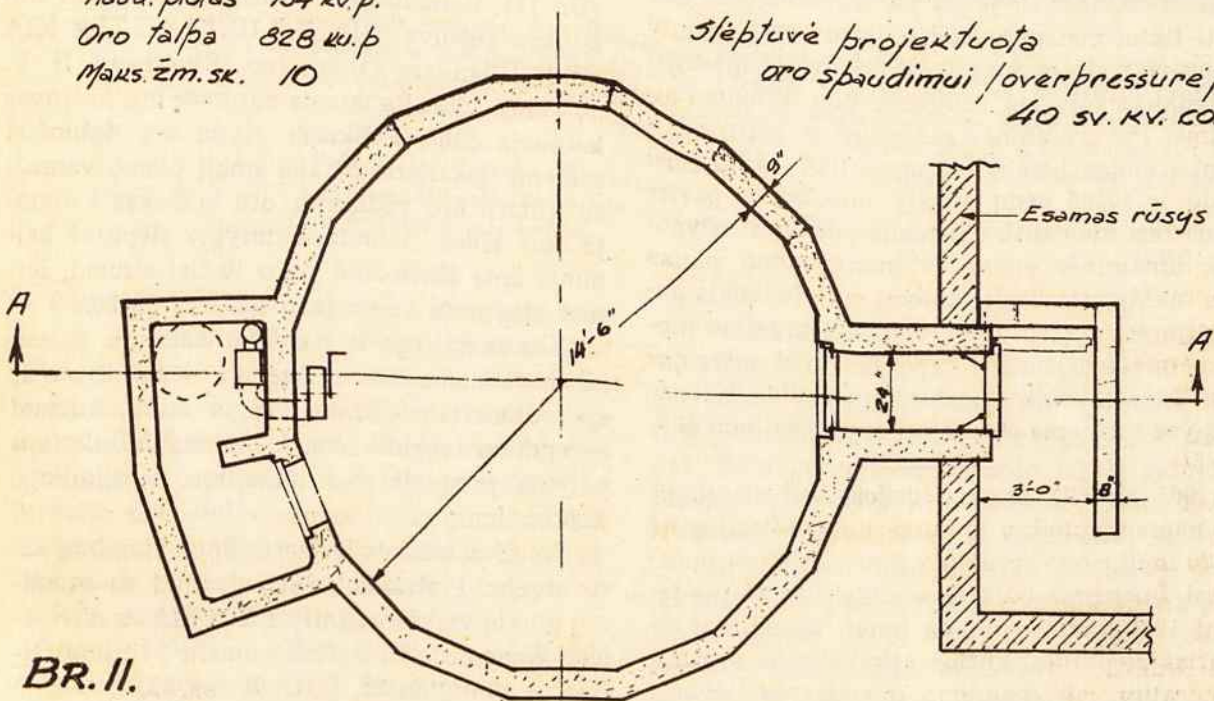
BR. 5

Naud. plotas 154 kv. p.
 Oro talpa 828 ku. p.
 Maks. žm. sk. 10

Slėptuvė projektuota
 oro spaudimui /overpressure/
 40 sv. kv. col.

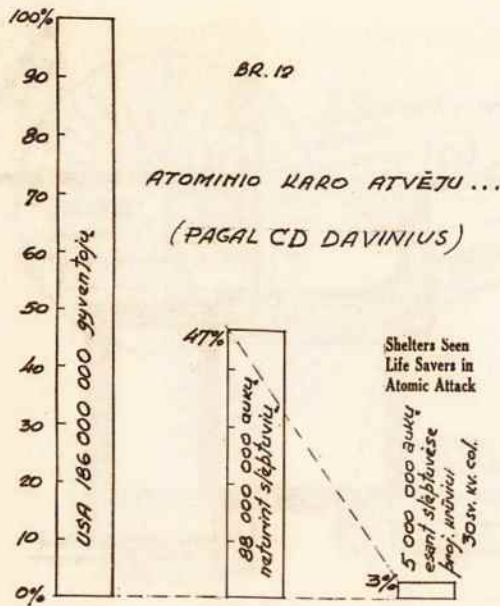
SLĖPTUVĖS PLANAS. MASTELIS: $\frac{3}{8}'' = 1'-0''$

E.M.

Apsaugai nuo antrinės radiacijos atnešamos radioaktyviais pelenais (Fallout) reikalinga turėti užtvary 300 svarų kvadratinės pėdos svorio. Šį svorį sudaro 3-jų pėdų žemės, 2-jų p. betono arba $7\frac{1}{2}$ colio storumo plieno sluoksniai (Br. 6).

Antrinės radiacijos apkrėtimo plotai pavėjui dideli (žiūr. Br. 7). Nuo šios radiacijos pilnai apsaugo dabartinės CD siūlomos slėptuvės.

Žalingas radiacijos veikimas į žmogų ir buvimo laikas slėptuvėje grafiškai pavaizduotas Br. 8. (Smulkesnių žinių galima rasti Lietuvių Enciklopedijoje, 24 tomo, 337 psl.).

Apsauga nuo dinaminės, šiluminės ir radiacinės naikinančios jėgos yra sudėtinga ir gali būti tikrai menama. Kad ir labai gerai įrengta slėptuvė gali apsaugoti tikrai esant apsaugai palankiom sąlygom, saugiame nuo sprogo atstume. Pav., pradinės radiacijos ir kaitros žudantis plotas bombai sproguos 1000 pėdų, 5000 pėdų ir 10000 pėdų aukšty nuo žemės paviršiaus bus didėjantis, gi tomis pačiomis sąlygomis dinaminės energijos intensyvumo plotas bus mažėjantis. Todėl kalbėti apie betkokią garantiją esant slėptuvėje bombos sprogo metu nėra tikslu, nes išlikimo galimybė sąlygojama. Tačiau bendrus krašto nuostolius žmonėmis yra įmanoma sumažinti apytikriai nuo 50% iki 5%.

1961 m. CD priėjo išvados, kad slėptuvės po namais suteiktų apsaugą nuo radiacijos už 25-30 mylių nuo sprogo centro. Galimi nuostoliai žmonėmis būtų gana dideli, todėl pradedant 1961 metais siūloma rengti spaudimui atsparias slėptuves, kurios atlaikytų 30 svarų į kvadratinį colį spaudimą ir sudarytų užtvary

pradinei vieną minutę trunkančiai pirminei radiacijai, taipogi užtikrintų nuo dūmų ir smalkių filtruotą orą bent 2-3 parom.

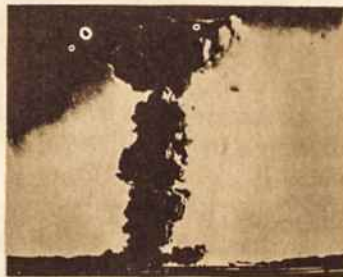
Esant tokiems reikalavimams šeimos slėptuvė darosi vien turtingiesiems teprieinama. Platiesiems gyventojų sluoksniams apsaugoti lieka grupinės nuo 50 iki 100 asmenų slėptuvės, išdėstytos miestų pakraščuose arba miestų parkuose. Kaip CD šį uždavinį išspręs, parodys netolima ateitis.

Paskutiniais metais rinką užplūdo įvairūs šeimyninių slėptuvių gamintojai ir pateikė saugumo ieškantiems gyventojams labai abejotinos vertės slėptuves, kurios esant spaudimui 10-15 svarų į kvadratinį colį sugniužtų, gi neturėdamos orui košti kostuvų, atominio puolimo atveju, be vėdinto oro, virstų šeimyniniais karstais vien tik radiacijos pavojui esant, neskaitant dinaminės jėgos pavojaus.

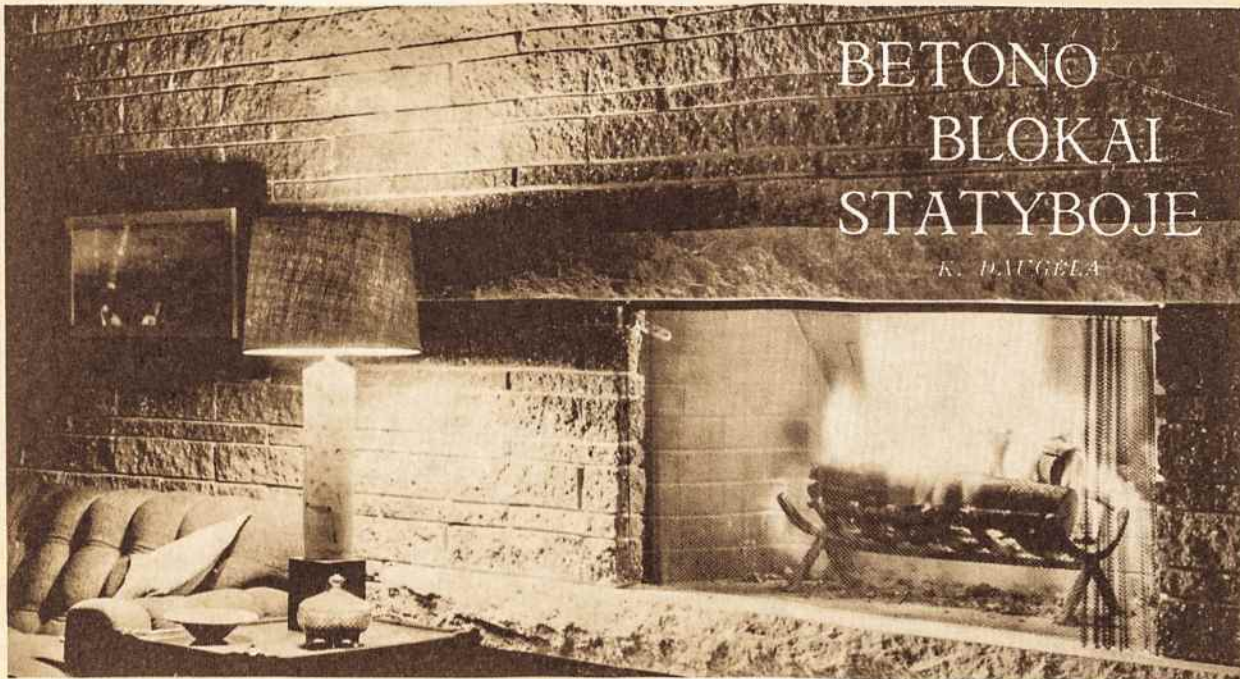
Esu suprojektavęs šeimos slėptuvę pagal CD naujus reikalavimus ir pateikiu be detalių (Br. 11). Reikalingam vėdinimui užtikrinti siūlau oro kostuvą "SINGLE-UNIT FILTER KIA CY-1", Flanders Filters Inc., Riverhead, N. Y. Jo kaina \$683. Rankomis varomas oro kostuvus kainuoja \$100, užtikrina gryną orą dešimčiai asmenų. Įskaitant ištraukiamąjį plieno vamzdį su uždaru oro vėdinimu, oro kostuvus kainuoja apie \$1000. Betoninės statybos slėptuvė kainuoja apie \$2500-3000. Viso 10-čiai asmenų šeimos slėptuvės kaina tarp \$4500 ir \$5000.

Kas reikalinga ir darytina baisiems atominio karo padariniams išvengti — atsakymo ir sprendimo tebeieškoma. Šiuo metu, kuomet sprendimo tebeieškoma, kiekvieno inžinieriaus pareiga prisidėti prie ieškojimo ir sėkmingo išsprendimo.

Br. 12 pateikia CD įvertinimus atominio karo atveju. Platesniam susipažnimui su atominų ginklų veikimu skaityti "The Effects of Nuclear Weapons", U. S. Government Printing Office, Washington 25, D. C. Kaina \$2.

Ž i d i n y s. Kombinacija iš spalvotų skeltinių blokų ir granito plokščių.

BETONO BLOKAI STATYBOJE

K. DAUGĖLA

Kazys Daugėla, Nepriklausomos Lietuvos Valstybės stipendininkas, aukštuosius melioracijos mokslus baigė 1936 m. Vienoje. 1937 m. Švietimo Ministerio prof. J. Tonkūno aktu jam buvo pripažintos dipl. inž. teisės Lietuvoje. Dirbo Melioracijos Departamente, karo metu referento pareigose ir dėstė Kėdainių A. Kult. Mokykloje. Vėliau, inžinieriaus pareigose Austrijos Vandenuų Valdyboje ir mokytoju Kempteno (Vokietijoje) Lietuvių Gimnazijoje.

Nuo 1949 metų dirba pas rangovą New Hampshire valstijoje. Ten yra išregistruotas profesiniu inžinierium.

RED.

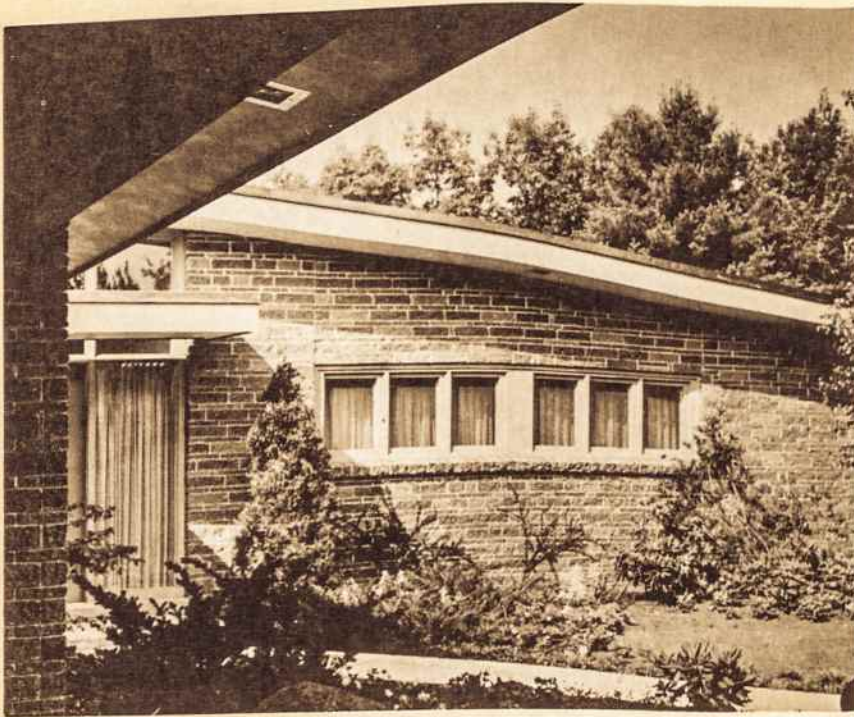
Cemento ir įvairių agregatų statybinė medžiaga - blokai JAV-se pradėti gaminti vos prieš 80 metų. Palyginus su kelių tūkstančių metų senumo deginto molio statybiniais produktais, blokai yra vienas iš jauniausių, bet greičiausiai paplitusių statybos produktų. Su pirmojo portland - cemento gamybos fabriko statyba (apie 1880 metus) pradėta mėginti agregatų ir cemento maišymas, ir pirmųjų nedegintų statybos vienetų gamyba.

Apie 1910 metus Besser'io kompanija (Michigane) pradėjo didesniu mastu leisti į rinką blokų gamybai skirtas mašinas. Nuo to laiko įvairių paskirčių ir formų blokų gamyba plito nesulaikomai.

Pirmieji blokai buvo pilnaviduriai, didesni ir sunkesni už dabar gaminamuosius. Jais stengtasi pamėgdžioti nuo seno statyboje naudojamą skeltinį granitą. Dėl primityvaus gamybos būdo, tie blokai skilo, neturėjo beveik jokios izoliacinės vertės ir drėko. Tik dėl ekonomiško jie buvo naudojami pramonės ir komercinėje statyboje.

Pareikalavimui didėjant, blokų panaudojimo sritis plito. Tuo pačiu, blokų kokybė buvo gerinama pasiremiant plačiais tyrimais ir į rinką išleidžiant naujas blokų gamybos mašinas. Šiuo metu moderniškoje blokų gamybos įmonėje vienos mašinos našumas siekia 10.000 ir daugiau (8x8x16 colių) pagamintų vienetų.

Darbo jėgai brangstant, blokas pradėjo sprautis į tokias sienas, kur anksčiau tik plyta ar akmuo buvo naudojami. Pagal reikalavimus pradėtos nustatinėti normos įvairių formų ir rūšių blokams. Prasidėjus Korėjos karui, padidėjo kariškų statybų programa. Kilo reikalas standartizuoti tuos sparčiai plintančius statybos produktus, kurie buvo lengvai gaunami rinkoje ir kurių gamyba, palyginamai pigia kaina, buvo išplitusi visame krašte. Bloką — vieną iš tokių produktų — pradėta kędenti iš pagrindų. Kariuomenės Inžinierių Korpas pasitalkino Portland Cement Association, National Concrete Masonry Association, National Bureau of Standards ir daugelį kitų valdžios ir privačių tyrimo laboratorijų bei organizacijų.

N a m ū s t a t y b a (sienos) 4 colių storumo, įvairaus aukščio spalvoti skeltiniai blokai, perskirti 1 colio oro tarpu, surišti su 3 colių blokais iš vidaus.

N a m ū s t a t y b a. Veranda išklota 2 colių blokais. Sienos — 8 colių sausai dėti blokai (Form — Block), surišti armatūra ir pripildyti izoliacinio skiedinio.

Jau tuo metu buvo pakankamai pažįstamos fizinės bloko savybės.

Apsistota ties dviejomis neišaiškintomis problemomis: drėgmės ir skilimų kontrolės bloke ir su juo susijusiomis apsaugos priemonėmis.

Blokams apsaugoti nuo sudrėkimo, buvo išmėginti dengiamieji sluoksniai iš cemento - vandens dažų, silikono, aliejinių dažų, gumos bazės dažų, glaisto (tinko) ir kitokių skiedinių, pneumatiskai užpurškiamų prie įvairių klimatinių sąlygų. Ypač daug šioje srityje pasidarbavo National Bureau of Standards ir Toledo universiteto tyrimo laboratorija. Padengti blokų sienelių paviršiai buvo džiovinami ir po to išstatomi į tokias sąlygas, kurios pasitaiko gamtoje, pvz.: vėjo plakamas įžulnus, stiprus lietus.

Daug medžiagų nepateisino į jas dėtų vilčių, kelios pasirodė apygerės, bet, kas svarbiausia, buvo nustatyta, kad su dviem cemento - vandens dažų sluoksniais buvo atsiekti geriausi ir ekonomiškiausi rezultatai. Šalia to buvo nustatyta, kad su tikslinga skardos ir kamšos izoliacija ties kolonomis ir sijomis, ir griaučinė blokų siena buvo patenkinamai apsaugota nuo drėgmės.

Tobulinant blokų sieną ir pritaikant ją gyvenamųjų trobesių statybos tikslams bei šaltesnio klimato zonomis, sukonstruota dviguba siena su oro tarpu. Du vertikalūs blokų sluoksniai tarpusavyje surišti metaliniais ryšiais, jų tarpe paliekant $\frac{1}{2}$ "—2" tuštumą. Tokia siena yra žymiai sausesnė ir šiltesnė už viengubo bloko sienas.

Antra blokinės statybos problema — jos matmenų nepastovumas ir su tuo susijusi skilinėjimo (plyšinėjimo) kontrolė. Čia pastebėti ryšiai tarp daugelio blokų gamybos ir jų naudojimo faktorių: agregatų rūšies ir cemento kiekybės, maišymo, suspaudimo formose, džiovinimo, įmūrytos padėties sienoje, įtampų ir deformacijų, nuo krūvio ir klimatologinių įtakų.

Dar nebaigus tyrimų, buvo paskelbta dalis standartizuotų rezultatų, kuriais ne tik valdžios, bet ir privatinėse statybose plačiai naudojamos. Iš jų paminėtini: a) Geras iš formos išimto bloko džiovinimas (karštų garų kamerų), paliekant tik mažą drėgmės kiekį pagamintame bloke; b) Apriboti sienų matmenys, kuriuos peržengus, reikia įvesti vieno ar dviejų blokų aukščio rišamąją siją su armatūra; c) Kontrolinių skilimo rievų įvedimas tose vietose, kur numatomas bloko skilimas; d) Vielinė armatūra, klojama į rišamąją skiedinį kas dvi ar tris blokų eiles, padidina blokų mūro atsparumą horizontalinių jėgų veikimui ir susitraukimui. Tasai atsparumas yra reikšmingas mažuose pastatuose, ir ypatingai svarbus dideliuose. Vielinė armatūra gaminama įvairaus storumo blokams, suvirinant ją mazguose.

Nežiūrint visų minėtųjų priemonių ir pastangų, blokų matmenų nepastovumas tebėra problema. Juo daugiau priemonių surandama, kaip stabilizuoti bloką sienoje, juo brangesnė pasidaro toji siena. Tuo būdu bloko statybos ekonomiskumas mažėja, o tuo pačiu ir jo konkurencija su kitomis statybos medžiagomis. Blokų tyrimai tęsiami su vis didėjančia blokų gamyba. Tarp kitko, mėginama atsakyti į tokius klausimus: kaip į produkto stabilumą veikia tolimesnis drėgmės pašalinimas iš bloko, kiek į bloką paveikia aukšto spaudimo garų džiovykla, kokie iki šiol naudoti agregatai nepriimtini (pvz. kaikurios šlakų rūšys), kokia turi būti pavienių agregatų proporcija, kaip suderinti bloko ir greta piltos betono sienos skirtingą susitraukimą, kaip turėtų atrodyti kontrolinės rievės 4 colių blokų sienoje ir kt.

Nelaukdami atsakymo į visus neišspręstus techniškus klausimus, pramonininkai pradėjo gaminti blokus tinkančius įvairioms paskirtims. Šalia standartinio 8 colių aukščio (įskaitant siūlę) bloko, pradėta gaminti blokai nuo 1 colio iki 16 colių aukščio, įvairiausių pločių ir ilgių, pilnavidurių ir molio plytos pavidalo. Pamėgdžiodami granitą, rinkon išleidžiami skeltiniai, šiurkštaus paviršiaus blokai, savo šešėliais puošią brangių pastatų sienas. Pamėgdžiodami teračines plyteles, bloko paviršius šlifuojamas. Įmaišant dažų gaunamas ne tik spalvoto paviršiaus, bet ištiesai spalvoto agregato blokas, įnešas gyvumo į tipinę pilką cemento spalvą. Konkuruojant su glazūruotomis plytelėmis, blokas padengiamas plastine blizgančia spalvota medžiaga (pvz.) sparčiai plin-

ta Spectra-glaze, Duraglaze ir kiti patentuotais vardais.

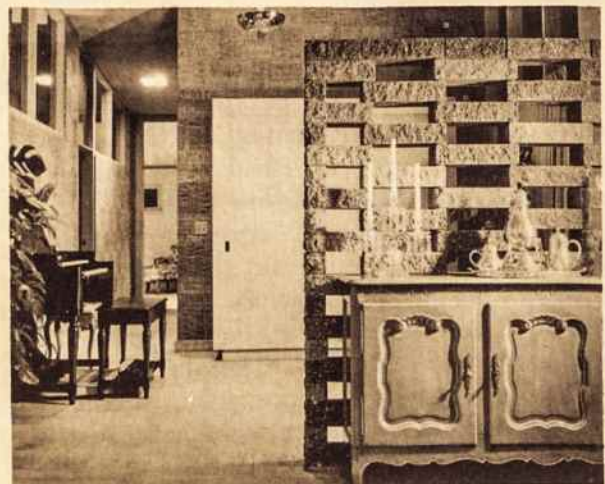
Specialios paskirties ir įvairiausių formų blokų fabrikų produktai naudojami tvoroms, palangėms, sienų angų sijoms, piliastrams, kanalizacijos ir vandens šuliniams, kaminams, dangčiams ir kt. Dauguma aukščiau išvardintų produktų gaunami ne tik su standartiniu smėlio, žvyro ir šlako agregatu, bet ir primaišant kitokių medžiagų. Plieno pramonės produktų deginiai randami Waylite vardo blokuose. Haydite turi skalūnų agregatą. Importuoti ir vietiniai vulkaniškos padermės "pumice" ir "scoria" agregatai pasižymi savo lengvumu. Eksperimentuojama su putų medžiagomis, lengvuju vermikulito izoliaciniu cementu ir net piūvenomis.

Blokas, vienas iš jauniausių statybos produktų, per porą paskutinių dešimtmečių tiek įsitvirtino, kad dabar jau beveik neįprasta vykdyti statybą, kurioje blokas nebūtų naudojamas. Koks tos naujos statybinės medžiagos patvarumas laiko atžvilgiu — parodys ateitis. Vėlesniųjų kartų statybininkai prisirinks apšios informacijos iš šių dienų klaidų. Tuo tarpu, šiuo metu, blokas kaip jauna statybinė medžiaga, atpiginti ir pagreitinanti darbą, lieka nepažinoma stiprioje pozicijoje.

Lietuvoje betono blokų sienos buvo naudojamos dar prieš šį paskutinįjį karą. Daug kas prisimena A. Technikos M-los Kaune mokomųjų dirbtuvių pastatą. Po to blokų sienos buvo išstobulintos panašiais principais kaip ir JAV.

RED. PASTABA: Visos šio straipsnio nuotraukos — autoriaus.

Skeltinių blokų puošmeninė detalė išmūryta be pamatų ant marmorinių grindų.

KELIAS Į SĖKMINGESNĮ VADOVAVIMĄ

Dipl. inž. E. MANOMAITIS

Pramonei ir statybai augant paaiškėjo, kad nepakanka mokėti sustatyti ir valdyti gamybos bei medžiagos apdirbimo mašinas, nepakanka sugebėti paskirstyti darbų ir gamybos eigą, bet labai ir labai reikalinga žinoti būdai ir priemonės, kaip priėti prie paties žmogaus; surasti jame slypinčius sugebėjimus ir juos pritaikinti gamybai. Geras ir tinkamas įstaigos bei įmonės vadovas yra ta centrinė ašis, apie kurią sukasi netik gamybinė eiga, mechaninė ir žmogaus darbo jėgos, bet nuo vadovo priklauso sėkminga įmonės bei įstaigos plėtotė, taipogi ten dirbančių žmonių ekonominis ir socialinis gerbūvis, dažnai ir asmeninė laimė. Netinkamas vadovas žalingas ne tik įmonei, ten dirbančiam žmogui, bet ir visam kraštui, kuriame jis "vadovauja". Todėl nenuostabu, kad taip kruopščiai ieškoma tinkamų vadovų ir jiems mokami aukščiausi atlyginimai, bent šiame krašte. Nenuostabu, kad darbų organizavimo ir vadovavimo uždaviniai paskutiniųjų 30-ties metų bėgyje pavirto mokslu. Jau 1932 m. Vokietijos aukštosiuose mokyklose įvestas darbo racionalizavimo kursas; Berlyno Politechnikumas išleido DIN 1960 ir 1961 normas, kurios pirmą kartą liečia darbo organizacijos klausimus. Lietuvoje, statybos darbų organizacijos kursas V. D. Universitete buvo įvestas 1940 m., ir aš buvau pakviestas dėstyti VII ir VIII semestruose. JAV šis kursas yra išsivystęs į atskirus fakultetus: Industrial Management, Construction Engineering Management, Construction Art and Science ir kitus.

Kiekvienos srities inžinierius, daugiau ar mažiau, susiduria su vadovavimo uždaviniais; susiduria ir kiekvienas paskiras žmogus, jeigu ne darbe, tai visuomeninėj, kultūrinėj veikloj ir netgi šeimoj. Visų rūšių vadovavimas esmėje turi tas pačias savybes ir dėsnius. Kam gerai sekasi vadovauti šeimai, visuomeninei organizacijai ar kultūriniam sambūriui — tam neabejotinai neblogai sekasi ir profesiniame darbe. Iš to, kas pasakyta, lyg ir peršasi išvada, kad vadovavimas yra įgimta savybė, tačiau visai taip nėra. Nenuneigiant įgimtos savybės, vadovavimui reikalingas kruopštus, sistemingas, mokslinis pasiruošimas.

Prof. J. Kaminskas referate, skaitytame 1953 m. ALIAS III-čiame suvažiavime, Bostone, pasakė: — Kad, tarp eilės svarbių inžinieriaus uždavinių, tikriausias kelias prisidėti prie inžinieriaus paruošiamojo darbo yra paruošti tam darbui patį save. Šis teigimas yra privalama tiesa ruošiantis betkuriai profesijai, bet labiausiai būtina siekiant vadovavimo.

Paruošimo paties savęs sąvoką norisi išplėsti iki aukštesnio laipsnio — paruošti save iki pajėgumo išvelgti į savąjį vidų, pažinti teigiamus ir neigiamus polinkius, gabumus ir silpnybes, ir įgalinti save būti savęs vadovu, ir tik pilnai pasiruošus siekti vadovavimo kitiems.

Pažinti save nėra lengva. Nėra nei vienodo bendro kelio į savęs pažinimą, tačiau ieškojimas būdų ir priemonių skaitant atitinkamą mokslinę literatūrą, nagrinėjant kitų pasisėkimo priežastis, ir svarbiausia, nagrinėjant save, kiekvieną nuveda daugiau ar mažiau sėkmingu keliu. Jau nuo Platono laikų iškilesnieji proto žmonės ragino save pažinti, bet teisingai save pažįstančiųjų tėra tik maža žmonių dalis. Tačiau, kurie save sugebėjo pažinti, tapo kūrybingesni ir sėkmingesni pasirinktoje profesijoje.

Naivu, atrodo, ir kaip gi galima savęs nepažinti? Bet nors pirmam savęs pažinimo bandymui pamėginkim atvirai save apibrėžti kaip žmogų — intelektualinę asmenybę, kad ir prieš labai artimą žmogų. Charakteringą savęs apibrėžimą davė 25 m. amžiaus studentė prof Uris psichologinio bandymo metu, kuris skamba šitaip:

— Kas aš esu — yra mano gyvenimo spėjtinas uždavinys. Kasdamosi per savo veidmainystės sluoksnius mėginu sukurti būtybę, kuri man patiktų.

Profi. C. G. Jong veikale *The Undiscovered Self* teigia, kad savęs pažinimui reikalingas bendravimas su savimi, kuris auga su žmogaus vidine kultūra. Primityvūs žmonės negali su savim bendrauti. Bendravimas gali būti mintimis, žodžiu ir raštu. II-jo pas. karo metu vokiečiai nusižengusius belaisvius baudė įkalindami iškastoje siauroje, iki 3-jų pėdų virš galvos gilumo duobėje. Po 3-4 dienų belaisvis ne-

tekdamo sąmonės. Kartą anglų karininkas buvo pasmerktas dviem savaitėm, kas reiškė tikrą mirtį, tačiau kalinys ne tik liko gyvas, bet ir pakankamai budrus. Vėliau jis atidengė paslaptį, kad išliko nepalūžęs vien todėl, jog pasmerkimo laiką bendravo su savimi garsiai kalbėdamas.

Išdėstymas minčių raštu padeda matyti savo minčių formą, išryškina kas yra pirmos ir kas antraeilės svarbos. Pykčio ar ginčo atveju parašyto rašto nereik išsiųsti ar kam rodyti. Tik po keletos dienų vėl jį perskaityti. Redakcija pasikeis.

Gali būti ir kitokių bendravimo su savimi būdų, individualių, bet juo asmuo artimiau su savim bendrauja, juo plačiau reiškiasi kūrybinė jėga ir sėkmingumu.

Siekiant savęs pažinimo dažniausiai sutinkamos kliūtys yra:

1. Taikomas skirtingas matas sau ir kitiems. Pačiam prasižengus ieškoma ir randama pasiteisinimas, kitam — siekiama pasmerkimo.

2. Įpročiai veikti senu būdu, bet neieškoti naujų ir geresnių būdų bei priemonių.

3. Vidinio asmens nuvertinimas besąlyginiai pasiduodant politinei ar religinei disciplinai.

4. Nesąmoningas veikimas prieš nusistatymą, pačiam nepajėgiant suprasti padarytų veiksmų priežastingumo.

5. Savanaudiškumas, kuris yra ir savisavigos instinktas, bet ne kraštutinis.

Šios ir kitos savęs pažinimo kliūtys šalintinos, nes nepažindami savęs negalime žinoti savo gabumų, pajėgumo ir tikrosios vertės. Paviršutinis, tariamasis pažinimas mus klaidina — permažai vertiname arba pervertiname save. Abu atvejai vadovaujančiam žalingi, tik save gerai pažindami be didelės klaidos galime ir kitus teisingai vertinti. Savęs įtaigojimas turi didelės reikšmės savauklai.

Ieškant patarimo kreiptis tik į patikimą asmenį: dvasiškį, mokytoją, viršininką, tėvą ar gerą draugą. Svarbu, kad asmuo būtų suprantas ir geras klausytojas, nors ir nepajėgus duoti patarimą. Nuoširdus išsakymas slėgiančio reikalo dažnu atveju suteikia sprendimą. Gero klausytojo savybė labai vertinga kiekvienam vadovui. Šią savybę plačiai panaudojo Meksikos prezidentas Lopez Mateos. Jis rinkiminėje kampanijoje daugiau klausėsi kitų, negu pats kalbėjo, tik pasižymėdavo žmonių keliamus rūpesčius. Kuomet jis buvo darbo ministru iš

62,000 ginčų su dirbančiaisiais vius, išskyrus 10, išsprendė taikiai ir be streikų. Ginčo pradžioje jis prileisdavo, kad abi šalys yra teisios ir rūpestingai jas išklausedavo.

Kiekvienam vadovui sprendžiant kitų asmenų reikalus svarbu užimti lanksčią pažiūrą ir neįstumti savęs į kampa, iš kurio galimas tik užimtos pozicijos gynimas dėl prestižo, bet ne teisingas sprendimas.

Siekiant sėkmingo vadovavimo svarbu nuosekliai, teisingai ir teigiamai galvoti, vertinti, pažinti ir save, ir pavaldinius.

Jei kas plačiau domėsis vadovavimo klausimais patarčiau paskaityti:

Developing Your Executive Skills — Auren Uris,
How to be a Successful Leader — Auren Uris,
Psychology in Management — Mason Haire,
Principles for Management — Harold Koontz ir
1956 m. liepos 5 d. Eng. News Record straipsnį
— Special training req'd for Construction Management.

Skaitykite ir Remkite

„TECHNIKOS ŽODI“

Metinė prenumerata

USA ir KANADOJE ... \$5.00

Kitose valstybėse \$3.00

Studentams \$2.00

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Paskutiniu metu Lietuvoje išleista keletas techniš-
kų knygų.

B. VORONKOVAS, M. REMIŠAUSKAS. Teorinė
mechanika. Vilnius 1961 m. 782 psl.

V. BABILIUS, K. BIELIŪNAS, B. DRAGŪNAS, V.
JURĖNAS, A. STASIŪNAS. Metalininko Žinynas.
Vilnius 1961.

V. BABILIUS, K. BIELIŪNAS, A. NOVODVORS-
KIS. Metalotyra. Vilnius, 1961 m. 218 psl.

P. BRAZDŽIŪNAS. Bendroji fizika. Vilnius I d.
416 psl. — 1960 m., II d. 408 psl. — 1961 m.

Išleido Valst. polit. ir mokslinės literatūros leidykla.

A. PAULAUSKAS, A. PAULAUSKIENĖ, E. PA-
ŽARAUSKAS ir P. SLAVĖNIENĖ. Cheminės pa-
galbinės medžiagos. Respublikinis mokslinės - techni-
nės informacijos ir propagandos institutas, Vilnius,
1961 m.

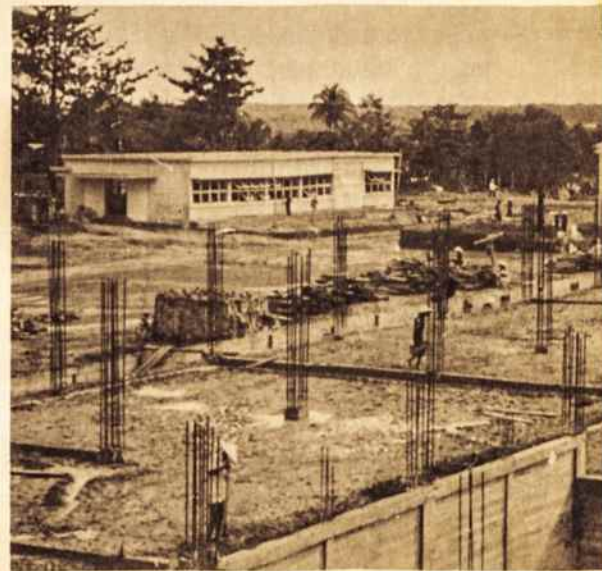

Pagrindinio pastato užpakalinės dalies fasadas.

Vietnamas yra pietinė buvusios prancūzų kolonijos Indokinijoje dalis, tapusi nepriklausoma 1954 m. prancūzams pralaimėjus Indokinijos karą ir jos rytinę dalį padalinus į komunistų valdomą Šiaurės Vietnamą, ir į tautiniais pagrindais valdomą ir Vakarams palankų Pietų Vietnamą, arba tiesiog vadinamą Vietnamu.

Vietnamo teritorija tęsiasi pagal Pietų Kinijos jūrą nuo 9 ligi 17 lygiagretės ir vakaruose siekia Kambodija ir Laosą. Jo 66000 kv. mylių plote, šiaurinėje dalyje, vyrauja kalnai, o pietinėje, kuri yra Mekongo upės žiotyse, žemos ir pelkėtos lygumos, garsios savo derlingais ryžių laukais. Vietnamo klimatas yra atogrąžinis ir pačioje pietinėje dalyje ypatingai karštas ir drėgnas. 85-97F laipsnių temperatūra ir apie tiek pat procentų reliatyvi drėgmė vyrauja ilgesnę metų dalį, ir tik didžiųjų liūčių metu oras ir žemė kiek atvėsta.

Kolonos pado armatūros dėjimas.

Priešakyje — pagrindinio pastato dalies administracijos pastatas ir medžiagų

LIETUVIS INŽINIERIUS FABRIKO STA

Neseniai iš užsienio grįžęs, inž. S. Malėnas, paskirtas į Vietnamą ir buvo komandiruotas į Saigoną, kurioje statoma popieriaus fabrika. Lietuvoje inž. S. Malėnas buvo paskirtas į Ameriką, kurioje mokėsi popieriaus universitete, kurį baigė cum laude 1954 m. iš Parsons Company, Inc., technikiniu direktorium

3 VADOVAVO POPIERIAUS TYBAI VIETNAME

lepas V. Malėnas praėjusių metų pavasarį bu-
irtas vietiniu direktorium (Resident Manager)
igoną įsteigti bendrovės skyrių, ir administruoti
projekta.

etrašiūnų popieriaus fabriko direktorium. At-
ir celiuliozės technologijos studijas Syracuse
954 m. ir ligi 1961 m. buvo Merrimac Paper
n.

dien yra vyraujanti svetimoji kalba Vietna-
me, ir svetimšaliui santykiuose su vietiniais
gyventojais ir įstaigomis, arba darbe, be jos
sunku išsiversti.

Deja, dėl vis tebesitęsiančio pilietinio karo,
gyvenimas tiek pačiame Saigone, tiek visame
krašte, yra labai suvaržytas ir apmiręs. Nepri-
klausomybės karp metu išvien su tautiniai nu-
sistačiusiais vietnamiečiais ėję ir ją bendro-
mis jėgomis iš prancūzų išsikovoję Vietnamo
komunistai nesudėjo ginklų, ir vidaus karą to-
liau tęsia siekdami Pietų Vietnamą jėga su-
jungti su Šiaurės Vietnamu ir tuo savo įtaką
išplėsti visoje Pietryčių Azijoje. Pietų Viet-
namas jau septinti metai kaip veda žūtbūtinę
kovą stengdamasis tam atsispirti, ir šioje savo
kovoje gauna visokeriopą Amerikos karinę, po-
litinę ir ūkinę paramą.

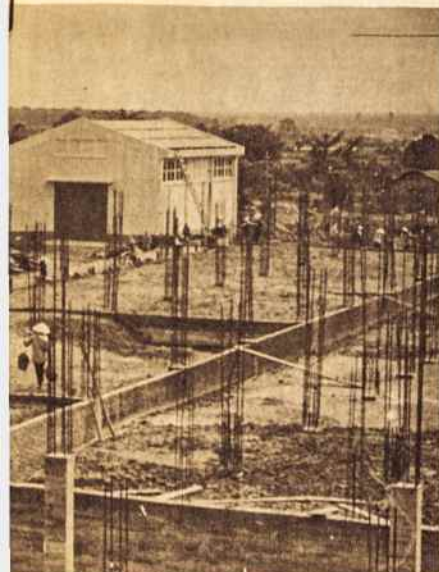
Parsons and Whittemore Vietnamui sta-
tomas popieriaus fabrikas yra vienas iš Ame-
rikos ūkinės paramos pavyzdžių, nes didesnę
jo finansavimo dalį padengia Amerikos vyriausybė. Jis yra statomas apie 20 mylių į šiaurę
nuo Saigono ir bus lengvai pasiekiamas nese-
niai pastatytu modernišku keturių eilių plentu. Planuojamas fabriko dienos pajėgumas —
30 tonų popieriaus ir 20 tonų medienos masės,
kuri bus gašinama iš vietinės Pinus Khasya
pušies ir bus pagrindinė fabriko žaliava. Kitos
žaliavos bus importuojamos. Fabrikas gamins
daugiausia laikraštinio, spaudos, rašymo ir vy-
niojimo popieriaus rūšis.

Be medienos masei gaminti skyriaus, fabri-
kas turės moderniškai įrengtą 112 colių pločio
popieriaus mašiną ir reikalingas pervyniojimo
ir piaustymo mašinas. Fabriko jėgainę suda-
rys 55000 svarų į valandą pajėgumo garo ka-
tilas ir 2500 kW turbogeneratorius. Vanduo bus
imamas iš šalia tekančios Mekongo upės atša-
kos, ir jo numatomas suvartojimas bus 2 mili-
jonai galionų į dieną. Fabrikas taip pat turės
savo pilnai įrengtą mechaninę ir remonto dirb-
tuvę.

Pastatų projektą atliko ir statybos priežiū-
rą vykdė vienas žymiųjų Saigono architektų,
pastatęs Vietname eilę stambesnių gyvenamų ir
pramoninių pastatų, o statybos darbus atliko
prityręs vietinis rangovas. Tiek iš kolegos Ma-
lėno pranešimo, tiek iš eilės parodytų nuotrau-
kų, kurių dalį čia talpiname, matyti, kad sta-
tybos darbai atlikti labai rūpestingai ir švariai.
Tai juo labiau pažymėtina, kad visi darbai
buvo atliekami paprasčiausiomis priemonėmis,

es pamatai. Tolumoje —
sandėlis.

Žvyro plovimas ir betono maišymas.

beveik nenaudojant jokių moderninėj statyboj vartojamų mašinų. Vienintelė žymesnė mechaninė statybos priemonė buvo betono maišyklė, o visi žemės, armatūrų ir betono darbai buvo atlikti kastuvais, neštuvais ir rankomis, maždaug 300 darbininkų, kurių apie 40 procentų buvo moterys.

Popieriaus gamybos specialistų Vietname nėra, todėl visą kvalifikuotą gamybos personalą teks samdytis iš užsienio, daugiausia iš Taivano, kol bus paruošti vietiniai. Vietnamiečiai yra darbštūs ir gabūs žmonės, ir nors po-

pieriaus gamybos specialistų paruošimas yra ilgas ir sunkus, bet ateityje nelaukiama žymesnių sunkumų. Reikalingus kvalifikuotų mechanikų ir elektrikų kadrus jau pradėta rinkti vietoje.

Fabriką numatoma paleisti šių metų gale. Šiuo metu visi pagrindiniai pastatai jau yra atlikti ir pradėtas mašinų montavimas. Tai bus jau antras popieriaus fabrikas Vietname. Pirmasis, kiek mažesnio pajėgumo ir pastatytas italų firmos, pradėjo veikti jau prieš pusę metų.

Zg.

TECHNIKINĖ APŽVALGA

NAUJI PLIENO PAGERINIMAI

(Bendri bruožai)

Nežiūrint vis naujų metalų lydinų išradimo, plienas pasilieka pagrindiniu metalu technikoje.

Įvairių plienų atsparumo spektras yra palyginti platesnis kaip kitų metalų. Kitos teigiamos ypatybės: ekonomiškumas, atsparumas įvairių rūkščių veikimui ir apdirbamumas.

Plieno gamybos firmos teigia, kad esama apie 10.000 įvairių plieno lydinų, kurie daugumoje rikiuojasi plienų atsparumo spektro viduryje arba pirmoje jo pusėje.

Naujai išvystytų plienų rūšys grupuojasi spektro centre. Pagal aptarimą, toje spektro srityje grupuojami plienai, kurių takumo riba siekia nuo 45000 iki 100.000 psi.

Šioje srityje, plieno pagerinimui, pramonei žymių paskatinių davė naujos kosminių erdvių užkariavimo pramonės išsivystymas, taip pat ekonomiškėnis mašinų, tiltų įvairių plieno konstrukcijų statybos bei transporto įrengimas.

Su šių plienų patobulinimu lygiagrečiai buvo kreipiamas dėmesys, kad ir plieno sujungimai-suvirinimai atitiktų sujungiamųjų dalių atsparumui. Atitinkamai išvystyta suvirinimo technika, kad nesulpnintų jungiamųjų dalių įkaitintose vietose.

Amerikos Plieno Konstrukcijų Institutas (AISC) naujose specifikacijose aprobavo sekančius plienus su jų takumo ribomis, pagal ASTM sugrupavimą:

A 36 — takumo riba 36000 psi

A 440 — takumo riba 50000 psi kniedytoms ar varžtais sujungtoms konstrukcijoms.

A 441 — takumo riba 50000 — suvirintoms konstrukcijoms.

Kita didelio tamprumo, gerų suvirinimo savybių plienų rūšis — kolumbiu (Cb) paveikti plienai. Jų takumo ribos — 45000 iki 60000 psi.

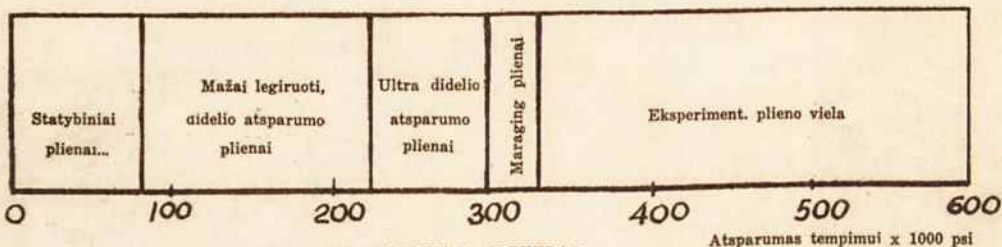
Bethlehem plieno įmonės išvystė taip vadinamą "V" plieną, kurio takumo riba 45000—65000 psi. Tiek kolumbiu paveiktų, tiek "V" plienų kaina aukštesnė, kaip anglinių plienų, bet ekonomijos pasiekama galint vartoti mažesnius skerspjūvius.

ASTM standartuose dar nepaminėti mažai legiruoti, didelio atsparumo plienai, kurių takumo riba svyruoja nuo 80000 iki 120000. Pažymėtina didelio konstrukcijų atsparumo ir gero suvirinimo (ir statybos vietoje) su šiais plienais pasiekama naudojant didelio stiprumo elektrodus E-100XX arba E-120XX.

Išskylančioji erdvių pramonė reikalauja pasiekti galimai stipresnių medžiagų — kodidžiausio atsparumo ir svorio santykio. Tokiu būdu buvo išvystyta ultra aukšto atsparumo plienai. Pasiekta takumo riba iki 2500000 psi ir įtempimų riba iki 300000 psi. Šiuo metu, daugelis vartojamų plienų stipresni ir patikimesni dėka lydymo ir liejimo vakuume. Šis būdas pakėlė, pagerino atsparumą nuovargiui ir smūgiams bei multiaksialiniams įtempimams, tik nustota tąsumo aukštutinėse ribose.

Kita ultra aukšto atsparumo plieno rūšis yra "Maraging" plienai. Jie turi mažaanglio plieno pagrindą su 18% iki 25% nikelio ir įvairiais lydanciais elementais. Šių plienų takumo riba siekia virš 3000000 psi. Kietumas kaip 4340 tipo plieno; geras apdirbamumas, suvirinimo ir grūdimo savybės. Su 18% nikelio — labai atsparūs jūros vandens veikimui.

Maraging plienai naudojami ten kur reikalaujama didelio atsparumo ir tankumo santykio, kaip laivų statybai, raketų motorų gaubtams ir įvairioms kriegeninių konstrukcijų dalims. Taip pat naudojami įvairių ašių, velenų aukšto spaudimo katilų, šautuvų ir artilerijos pabūklų vamzdžiams, šampų matricoms ir pan.

*) PLIENŲ ATSPARUMO SPEKTRAS

Atsparumas tempimui x 1000 psi

Teoretiniuose plienų atsparumų skaičiavimuose jau pasiekta arti 2000000 psi riba. Gal ši riba dar pasiliks tik teorijoje, bet US Steel Co. jau yra pagaminusi plieno vielą, kurios įtempimų riba siekia nuo 600000 psi iki 700000 psi. Bendrai, medžiagos dar tyrinėjimų stadijoje.

USS Co. 600000 psi vielą jau panaudota apvynioti raketos degalų indo sienelėms.

Pagal Gilmano teoriją ateities super atsparumo medžiagos manoma būsiančios monokristalinės - sudarytos iš paskirų, kad ir trapių kristalų, bet galėtų išvengti smulkių susiliečiančių dalelių paviršiuose pasireiškiančių silpnųjų. Tie monokristalai gal būtų kitos sudėties negu dabar žinomi plienai. *Vk. K.*

Literatūra: "Materials in Design Engineering" Vol. 55, No. 5 pp. 106, 107, 121-126

MŪSU GRETOSE

Prof. Ignas KONČIUS

Išėivijoje aplink viskas svetima, ypač žmonės. Reik apsiprasti, taikintis. Aplink tautų margas dar nenusistovėjęs mišinys. Nesunku pasimesti savųjų, nužmonėti. Reik bent kokiais išvykdami buvome likti, nepamesti savojo atspalvio. Be spalvos — bespalvis. Juk ne bet kurių spalvų derinys teduoda baltą spalvą. Jau gerai, jei išėina purvinai pilksva, pigu tad papilkėti, pavirsti pilka žmogysta.

Ryškioms spalvoms mirksint aplink tenka spirtis, rinktis jas, kad savoji neišblėstų, reik aštraus — supratlyvo apdairumo patiems, veržtis neapleisti, pamačius, jei kam ima trūkti aiškaus pasipriešinimo, — juk kartais veikia ne vien žmonės, bet net, sakykim, "oras".

SVETUR NĖRA KO DVARAIS DALINTIS

Tėvynėje nereikėjo nei patiems griežtai imtis, nei ryžtis tai skiepyti jaunajai kartai. Šiuo atveju ramus buvo "oras". Savaime įaugdavome į savo tautos gyvenimą, o tai kėlė saviškus visuomet gerus protėvių papročius, grūdino kūno savybes, kėlė lietuviškąją galvosėną, gilino protą.

Šventai laikantis tik to, kas atsinešta, kas tebeturima, — gyvenimas greit lakiai prabėgs, nepasivysime — atsiliksime, atseit, pilkėsime. Jau dabar dedantis bendradarbiauti su likusiais pavergtoje tėvynėje okupacijos varžtuose, vargiai ar galimas ten kad ir atsargus bendradarbiavimas be kad ir nesąmoningai išdavikiško pataikavimo. Jei taip, tai bus gražiai padedama ir toliau engti tėvynainius, — o iš šalies lengva bus pastebėti, neva priprasta, susitaikyta, pripažinta, ir viskas tvarkoje, — pražudysime ten, pražūsime čia. Lieka visur kelti atspirtį, grūdytis visiems išvien jungtinei jėgai sudaryti, kratytis pražūtingo skirstymosi bei susiskirstymo. Juk jau bent čia, svetur, nėra ko dvarais dalintis. Ir tėvynėje dvarų tuo tarpu nebėra.

Jei neužgesome — neatšalome visai, turime ir patys varžtis į darbą dėl savosios tėvynės ir ieškoti bičiulių padėti Lietuvos savarankumo reikalui.

Maža sakyti: — padės išsilaikyti galvojimas, kad, grįžus tėvynėn mus dar drąsiai pažins — vistiek savais palaikys. Aišku, vien galvojimo nepakanka ir nepakaks.

Ig. K.

PROF. IGNAS KONČIUS — SUKAKTUVININKAS

Prof. Ig. Končius yra tiek ryški ir plačiai žinoma asmenybė, kad netenka kalbėti apie jo biografinius duomenis. Kas domėtusi ryškesnėmis prof. Ig. Končiaus biografinėmis datomis, gali jas lengvai rasti "Lietuvių Enciklopedijos" 12-tam tome. Tačiau negalima tylomis praeiti pro profesoriaus deimantinį 75 m. amžiaus jubiliejų.

Prof. Ig. Končius plačiai lietuvių visuomenei nėra vien pedagogas, mokslininkas, rašytojas, menininkas, tyrinėtojas, visuomenininkas — jis yra dar ir žmogus pilnąja žmogiškumo prasme. Jame sukauptos tos aukštosios žmogiškumo savybės, kurios statytinos pavyzdžiu priaugančioms jaunimo kartoms. Prof. Ignas Končius santykiuose su kitais visados yra giedrios nuotaikos, visados prilaiko sveiko humoro, visados pilnas jaunatviškos dvasios ir optimizmo. Myli jis Lietuvą, ypač žemaitišką jos dalį. Daug, daug darbo dienų ir naktų jis pašventė aprašyti, išdrožti medyje, atpasakoti jaunimui tą gimtojo krašto grožį ir meilę, kurie duotų jėgų dėl jo gyventi, kurti, kentėti ir kovoti.

Pamėgo lietuviškoji visuomenė prof. Ig. Končių, ypač skautiškasis jaunimas. Nenuostabu, kad profesoriaus gyvenvietėje, Bostone, jubiliejiniais metais buvo surengta net keletas viešų profesoriaus pagerbimų, neskaitant uždarų šeimyninių. Jo sukaktį minėjo: Bostono Lietuvių Kultūros Klubas, ALIAS Bostono skyrius ir per keletą kartų Bostono skautų vienetai, kurie surengė ir turėjusią pasisekimo Ig. Končiaus medžio drožinių parodą. Plačiai sukaktį paminėjo ir visa lietuvių patriotinė spauda.

Džiaugdamiesi prof. Ig. Končiaus gražiu amžiumi ir jo pasiektais moksliniais, kultūriniais, meniniais ir visuomeniniais laimėjimais, linkime profesoriui daugelio šviesių metų, stiprios sveikatos ir neišsenkamos giedrios nuotaikos.

Jubiliejaus proga sukaktuvinininkas prof. Končius, paprašytas prabilti "Technikos Žodžio" šeimos nariams, mums rašo:

"...svetur nėra ką dvarais dalintis. Ir tėvynėje dvarų tuo tarpu nebėra".

Zg. G.

VLADUI SIRUTAVIČIUI — 85 METAI AMŽIAUS

ALIAS Bostono sk. garbės narys kol. inž. Vl. Sirutavičius gimė 1877 m. balandžio mėn. 5 d. Kairiškiuose; Tryškių valsč., Žemaitijoje. Gimnaziją baigė Šiauliuose, Technologijos Institutą Petrapilyje. Savo 85-ji gimtadienį atšventė Bostone kukliai ir tyliai, kaip ir kiekvienas atplėštas nuo gimtojo krašto žmogus. Gražus tai amžius — ne kiekvienas gali tiek metų sulaukti, nedaug ir kolegų draugų tesulaukė, o ir daug jaunesni balta šerkšna apdengtomis galvomis.

Inž. Vl. Sirutavičiaus gyvenimo kelią galima suskirstyti į tris kryptis: profesinę, politinę ir revoliucinę.

Profesinėje srityje ryškėja jubilieato polinkis į pramonę. Jis pastatė Kairiškių plytinę, Ka-

pėnų kartono fabriką, įkūrė "Molio" bendrovę, kurios dalininku buvo Šiaulių apskrities savi-valdybė. Ta pati bendrovė 1937 m. Daugėliuose pastatė modernų plytų fabriką ir 1939 m. stogams dengti plytelių fabriką. Savo ūkio darbininkams pastatė mokyklą su sale ir skaitykla. Priklausė Prekybos ir Pramonės Rūmams, vadovaudamas popieriaus, kartono ir statybinių medžiagų sekcijoms. Vyriausybės būdavo kviečiamas žinovu — pramoninius reikalus svarstant. Tretyje vedė pramonės ir amatų skyrių Planavimo Komisijoje, ir pramonės skyrių Lietuvos Atstatymo, Studijų Komisijoje.

Iš politinės srities kol. Sirutavičius reiškesi socialdemokratų sąjūdžiuose. Nedrįstu čia nagrinėti jo nuveiktų darbų partijos ribose, nes

Inž. Vl. Sirutavičius kalba į susirinkusius ALIAS Bostono sk. narius, jo 85-jo gimtadienio proga.

nesu partijos žmogus. Palieku tai kolegos vienminčiams, nes jie tą reikalą geriau žino, tačiau pažymėtina, kad kol. Sirutavičius buvo iš socialdemokratų partijos sąrašo išrinktas atstovu į Lietuvos Steigiamąjį Seimą.

Sukaktuvininko revoliucinę veiklą apima studentavimo laikotarpis, 1898 m. su Povilu Višinskiu įsteigė studentų ratelį, kurio nariai duodavo pažadą — baigus mokslus grįžti ir dirbti Lietuvoje. Tam rateliui priklausė Jonas Vileišis, Pranas Vaičaitis, Antanas Smetona, Petras Avižonis, Steponas Kairys, E. Galvanauskas ir kiti. Visi jie pažadus tęsė — baigė mokslus, atvyko Vilniui ir įsijungė į lietuvišką, kultūrinę ir politinę veiklą. Vladas Sirutavičius aktyviai reiškėsi ir kituose prieš carą nukreiptuose sambūriuose, platino revoliucinę spaudą, spaudoj bendradarbiavo ir patsai rašė prieš caro valdžią nukreiptas knygeles. Klaidinga būtų teigti, kad Vl. S. iš prigimties buvo revoliucionierius ir tokiu liko. Anaiptol, jis ramaus ir kuklaus būdo, ir niekur neaptikau davių, kad kol. Sirutavičius būtų dalyvavęs bent viename nepriklausomos Lietuvos sukilime, o tokių net keli buvo. Jis kovojo su Lietuvos valstybės priešais, bet savo krašto vyriausybei išliko lojalus.

Baigiant keletos sakinių rašinėlių, leiskite, Mielas Veterane, Jums palinkėti dar ilgai nepalūžti ir sulaukti antrosios prošvaistės mūsų tėvynei, ir laimingai į ten sugrįžti.

Vc. Senuta

Inž. Vl. Sirutavičius ALIAS Bostono sk. susirinkime (antras iš deš. į k.) išklauso 85 m. sukakties proga apie jį skaitomos paskaitos.

ALIAS

BOSTONO SKYRIUS

A.a. arch. Vladas Adomavičius ir jo pieštas paveikslas —
Vilniaus bažnyčių bokštai.

○ V a s a r i o 17 d. Bostono katalikų kapinėse buvo atidengtas praėjusiais metais mirusiam kolegai inž. arch. Vladiui Adomavičiui paminklas. Jo pašventinime dalyvavo kolegos, velionies giminės ir visuomenės atstovai. Tą pat dieną, vakare, a. a. kolegos Vladio Adomavičiaus bute, susirinkę skyriaus nariai su poniomis ir svečiais paminėjo liūdnas metines. Svečiais atsilankė St. Santvaras, Iz. Vasiliūnas, A. Gustaitis su poniomis, Faustas Kirša ir kiti. Apie mirusįjį ir jo nuopelnus kalbėjo kol. Vaclovas Senu-ta. Rašytojas Santvaras paskaitė dalį mirusio kolegos kūrybos.

○ V a s a r i o 10 d. skyrius sušaukė savo susirinkimą kolegos Jono Vasio bute. Programoje — vasario 16-sios dienos minėjimas. Kalbėjo kvietinis svečias Poetas Faustas Kirša, kuris atšventė savo 70-tą gimtadienį.

Vasario 16-sios dienos proga pritaikintą žodį tarė prof. Ignas Končius. Apie svečių Faustą Kiršą kalbėjo kol. dr. Jurgis Gimbutas. Meninę programą atliko šv. Antano Gimnazijos Kėnebunk Port, Me. mokiniai, paskaitydami savo ir Fausto Kiršos kūrinius.

Š. m. vasario 17 d. Bostono N. Kalvarijos kapinėse atidengtas paminklas a. a. arch. Vladiui Adomavičiui. Prie paminklo velionies žmona Jadvyga ir motina Elena Adomavičienės.

1961-1962 m. ALIAS sukaktuvininkai: prof. Ignas Končius — 75 m.; inž. Vladas Sirutavičius — 85 m. ir doc. arch. Kazys Kriščiukaitis — 60 m. amž. Bostono sk. narių tarpe. (1962)

○ B a l a n d ž i o 7 d. susirinkimas įvyko A. L. Taut. Sąjungos, Bostono skyriaus patalpose. Šiame susirinkime paminėta sk. Garbės Nario kol. Vlodo Sirutavičiaus 85 metų gimimo sukaktis. Apie jubiliatą kalbėjo kol. Vaclovas Senuta, apibūdindamas jo nuveiktus darbus. Po šio minėjimo buvo parodytas filmas apie atominės energijos gamybą Kanadoje.

○ Š. m. B o s t o n o skyriaus valdybą sudaro kolegos: Juozas Stašaitis — pirmininkas, Vytautas Eikinas — išdininkas ir Vaclovas Senuta — sekretorius.

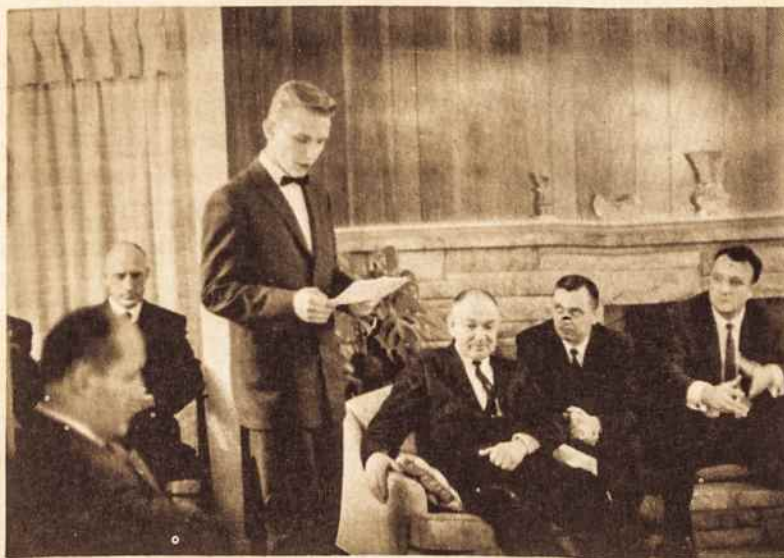
○ B i r ž e l i o 9 d. skyriaus nariai susirinko kol. Vc. Senutos bute, Brocktone. Kol. Stp. Malėnas padavė pranešimą ir pasidalino patirtimi iš statybinių darbų vadovavimo Vietname, atstovaujant amerikiečių bendrovę (plačiau žiūr. psl. 12).

Einamuose reikaluose paliesti klausimai liečią kultūrinės radijo programos "Laisvės Varpas" išlaikymą, Lietuvių Bendruomenę, "Technikos Žodį" ir kt.

Iki rudens skyrius daugiau susirinkimų nedarys, išskyrus bendrą išvyką į Cape-Code vasarvietę su šeimomis. Tikimasi, kad šioje išvykoje dalyvaus ir New Yorko skyriaus nariai.

Vs. S.

Iškilmingas ALIAS Bostono skyriaus Vasario 16-osios minėjimas. Meninę dalį atlieka lietuvių Šv. Antano gimnazijos auklėtiniai. Moksl. Valentinas Vakauza skaito poeto F. Kiršos eilėraštį — "Laiškas obelaitėms."

DISKUSIJOS

(Tąsa iš T. Ž. Nr. 2)

DISKUSIJOS DALYVIO AKIMIS

Praėjusiame "Technikos Žodžio" numeryje buvo atspausdintas straipsnis "Diskusijos". Straipsnio tema — ALIAS Chicagos Skyriaus suruoštos viešos pakalbos su taip pavadintais "jaunaisiais", Amerikoje baigusiais inžinieriais. Jos įvyko kovo 1 8 dieną, susirinkimo metu. Pakviestieji svečiai buvo prašomi pasisakyti savo nuomones sąjungos atžalos trūkumo klausimu bei pateikti savo pasiūlymus dėl ALIAS veiklos. Svečių pasisakymus buvo numatyta panaudoti ALIAS veiklos programai planuoti.

Minėtas straipsnis sudėtinis. Dalimis darė reportažo, o dalimis atviro laiško ar asmeniškios diskutantų kritikos įspūdį. Straipsnio netikslumas bei vienpusiškumas pasireiškė tuo, kad buvo aprašyta visa tai, kas galima blogai suprasti, o išleista tai, kas pozityviai diskusijoje skambėjo. Buvo pamiršta, kad diskutantai buvo kviesti pasitarnauti lietuvių inžinierių organizacijai pateikdami savo atviras, individualias jaunųjų nuomones. Komentuojant straipsnyje buvo pamirštas diskusijų spontaniškumas. Dėmesys buvo atkreiptas į atskirus žodžius bei sakinius, o ne į bendrą diskutanto mintį. Ne kontekste reportažo formoje įdėti žodžiai, vėliau komentarais paremti, keičia vaizdą.

Nebuvusiam diskusijoje, minimas straipsnis ko gero galėjo palikti įspūdį, kad "jaunieji" inžinieriai pasisakė negerbią vyresniųjų autoriteto ir net savo Tėvynės.

Sūrios mintys. Skaudžios ypatingai tiems, kurie, priėmę pakvietimą būti diskutantais, kad padėtų lietuvių veiklai, pagal minimą straipsnį pasijuto "nurodytoje jaunimui vietoje".

Būdamas vienas iš tų taip jau klasifikuojamų "jaunų" inžinierių diskutantų, noriu savo ir galbūt mūsų mintis išreikšti.

Statau klausimą kodėl mes buvome kviesti? Ar dėl to, kad būtumėm teisiame? Ar dėl to dalyvavome, kad mūsų paskiri žodžiai būtų linksniojami ir tik iš jų bendra karti mintis nupaišyta? Gal ir pasirodėm jauni, nepatyrę, manydami, kad gero norint už gerą bus priimta. Tačiau jei aš dėl to esu naivus, tai bent naivus optimistas. Manau, kad mus galėjo blogai

suprasti tikrai ta mažuma, kuri visuomet yra pasirošus paskaitos pasiūlymus kritikuot. Dauguma, tai yra tie, kurie kontruktoriai į diskusijas žiūrėjo, turėjo girdėti sekancias mintis, neįdėtas ar netiksliai įdėtas į minėtą straipsnį:

Diskusiantų buvo pabrėžiama, kad:

1) be reikalo naudojama "senimo - jaunimo" terminologija ir klasifikacija;

2) mokslinėje, ar profesinėje organizacijoje amžiaus skirtumas nesudaro kliūčių;

3) pavyzdžiai rodo, jog mišrių požiūrių, mokslu pagrįstos organizacijos randa bendrą temą, jei netrūksta žingeidumo;

4) naujų narių trūkumas nereiškia, kad ALIAS nuvylė, bet, kad ką tik baigę studijas priklauso kitoms, laiką išsemiančioms, lietuviškoms organizacijoms;

5) žiūrint iš šalies atrodo, kad ALIAS išvaizda susideda daugumoje iš socialinių funkcijų, o galbūt visai bereikalingai dėl informacijos trūkumo, kitos veiklos nesimato;

6) yra susidomėjimas kokia mokslo pažanga vyksta Lietuvoje bei Amerikoje lietuvių tarpe.

Tikėdamas, kad gal papildžiau pamirštas mintis, apgailestaudamas mūsų nuoširdžių pastangų nesupratimą, vis dėl to pasilieku prie savo optimistiškos galvosenos. Vis tikiuosi, kad lietuviai inžinieriai galėję susiburti ir susiorganizuoti daug sunkesnėse sąlygose, ras kelią suburti tiek daug dabar atsirandančios atžalos; ras būdus, kad mūsų tauta galėtų pasidžiaugti ta, jos vargu išugdyta, atžala.

D. Tijunėlis

ALIAS Chicagos Skyriaus Valdyba dėkoja diskusijų dalyviams už jų pozityvų įnašą į mūsų skyriaus veiklą. Nežiūrint mažo nesusi-pratimo, nelabai tikslaus reportažo, kuris gal ir buvo rašytas tik sukelti didesnę susidomėjimą šiuo klausimu, susirinkimo metu pravestas pasikalbėjimas, reikia tikėtis, sudarys pagrindą mūsų skyriaus sustiprinimui naujais nariais.

D. Š.

Praeitame T. Ž. numeryje buvo patalpinta žinutė, jog ALIAS Chicagos Skyrius paskyrė \$100 už geriausią darbą architektūros konkurse prie II-jo Kultūros Kongreso. Ši žinutė nėra pilnai teisinga. Valdyba yra rezervavusi anksčiau minėtą sumą ir šį klausimą svarstys.

SPAUDOS APŽVALGA

ARCHITEKTŪROS IR TECHNIKOS STRAIPSNIAI "LIET. ENCIKLOPEDIJOJE"

JURGIS GIMBUTAS

Dvidešimtpeñkiuose LE tomuose atspausdinti architektūros, statybos, mechanikos, elektrotechnikos, cheminės technologijos ir kitų technikos mokslų straipsniai jau galėtų pripildyti bent vieną atskirą tomą. Senesniųjų bendradarbių vieton pamažu ateina jaunieji kolegos. Kad atkreiptume skaitytojų dėmesį į šį darbą, pradėtą Bostone 1953 metais, o taip pat padėtume susirasti rūpimus dalykus, pateikiame dalykinį indeksą. LE-je viskas spausdinama abėcėlės tvarka, tad nenurodome tomo ir puslapio. I-IX tomų indeksas buvo atspausdintas "Technikos Žodžio" 1957 nr. 1, X-XVII tomų — "T. Ž." 1959 nr. 3. Visus dalykus skirstome gana grubiai į 4 grupes.

1. ARCHITEKTŪRA IR ARCHITEKTŪROS ISTORIJA

Mauzoliejus, Medininkų pilis, megaronas, menas, Mies v. d. Rohe, Mikenai, modelis, modernizmas architektūroje, modulis, mūras, namas, narteksas, Naugarduko pilis, nausėdija, nava, Narvos pilys, neobarokas, neogotika, Nesvyžiaus archit., Neutra, New Yorko archit., Niemeyer, Normanų archit., Norvegų archit., obeliskas, Olandų archit., Šv. Onos bažnyčios Vilniuje, ornamentas, Palladio, paminklai, parkas, Partenonas, paviljonas, Pažaislio vienuol. ir bažn., Pekino archit., Pentagonas, peristilis, perpendikuliarinis stilius, Persepolis, perspektyva, Šv. Petro bazilika Vatikane, Petro ir Povilo bažn. Vilniuje, piliastras, piliorius, pilis, pinaklis, pinijonas, piramidė, planavimas (sritinis), portalas, Portugalijos archit., pramonės rajonas, pranciškonų archit., prekyvietė, presbiterija, priepilis, Radike, Raudondvario pilis ir bažn., Raudonės pilis, Reimso katedra, renesansas, Rietavo bažn. ir rūmai, rizalitas, rokokas, Romos archit., romaniškasis stilius, romėnų architektūra.

2. LIETUVIŲ KAIMO STATYBA

Medinės konstrukcijos, menė, molio statyba, mūras, mūris, namas, namotyra, oro muziejus, pakriautė, palapinė, palivarkas, pamatas, paminklų apsauga, pastogė, pašalė, pašiūrė, pėdė, pelenas, pievų daržinė, pirtis, prielapas, puošmuo, rašytinis, riekklės.

3. CIVILINĖ INŽINERIJA

Medinės konstrukcijos, medžiagų atsparumas, melioracija, menzula, Mercator (Lietuvos žemėlapis), meteorologinės stotys Lietuvoje, metrinė sistema, ministerija (Lietuvos Susisiekimo M-ja, Statybos Inspekcija), molas, molio statyba, momentas, montavimas, mūras, mūrijimas, mūrininkas, Nemunas, Neris, Nevėžis, Niagaros jėgatinės, nilometrai, niveliavimas, nivelyras, norma, nuolydis, nuotakis, Oginskio per-

kasas, ombriometras, pagrindas, palapinė, pamatas, pastatas, pastoliai, pastovumas, paukštidė, perdanga, perkaldas, pervaža, pylimas, planas, planimetras, pleištas (matuojamasis), plieninės konstrukcijos, poligonavimas, poligonometrija, pontonas, pontoniniai tiltai, požeminiai pastatai, požeminis traukinys, prielauka, profilis, projektas, punktas, raketų bazė, raugykla, reakcija, reljefas, rémai, rezervuaras, režinė sistema.

4. TECHNOLOGIJA

Maxwellio elektromagn. teorijos pagrindai, mazutas, mechanika, mechanizacija, mechanizmų kinematika, mediena, medis, mercerizacija, mergelis, metalas, metalavimas, metalofizika, metalografija, metalurgija, metilas ir jo junginiai, mikrofonas, mikrometras, mikroskopas, mina, minavimas, mineralinė vilna, minosvaidis, moduliacija radiotechnikoje, mogleliai (tekstilėje), molis, motociklas, motorlaivis, mova, nafta, natrio junginiai, nerūdijęs plienas, nikelio junginiai, nitratai, nuošukos (tekst.), nuovargis (medžiagų), oktano skaičius, organometaliniai junginiai, osciliatorius, osciloskopas, pakulos, pergamentas, perkūnsargis, patranka, pavara, peilis, pelenai, penza, pentinai, periodinė elementų sistema, periskopas, perkelis, perkoliacija, petarda, petrochemija, pieninė, pieštukas, pigmentas, piroksilinas, pirotechnika, plastikai, plytos, pliušas, pluoštas, pneumatinės padangos, — valtytis, pneumatiniai įrankiai, pneumatinis krovimas, — siuntimas, Poisson'o skaičius, poliarmetrija, poliarografija, polimerai, polimerizacija, politūra, pompa, popierius, poplinas, porcelianas, pragaro mašina, pramonė, presas, proteininis pluoštas, raceminiai junginiai, radaras, radiacija, radiatorius, radijas, radijo ryšiai, — siūstuvai, — stotis, — švyturys, — aktyviniai elementai, — krituliai, — astronomija, — teleskopas, rafinavimas, rafinerija, raketa, rašomoji mašinėlė, reaktorius, reguliatorius, rekrystalizacija, rektifikacija, rekupetatorius, rėlė, reologija, reostatas, replės, rezitai, rezonansas, riedamieji guoliai, riebalai, rietimas (tekst.), rišamosios medžiagos, ritė (tekst.), rodyklė, rogės (Liet.), rotacinė krosnis, — mašina.

Štai koks ilgas išėjo tasai 8-nių tomų sąrašas, nors ir lakoniškas. Kaikurie straipsniai yra kelių puslapių rūpestingos studijos, vertos išsamesnio panagrinėjimo, nes jose atspindi paskutinis mokslo žodis, pvz., V. Jasaičio ir V. Petraičio "reaktorius", arba dr. Ad. Damušio "reologija". Vietos stokojant, nebegalima šioje apžvalgoje tiksliau charakterizuoti pastarųjų 8-nių LE tomų svaraus architektūrinio ir technikos mokslų bagažo. Autoriai suminėti straipsnių pabaigoje enciklopedijai įprastomis santrumpomis. Vien tik inžinierių ir jiems giminingų profesijų bendradarbių (chemikų, miškininkų, matematikų) yra kelios dešimtys. Suminėsime fuos išverminguosius, kurie rašo LE-jai nuo jos pirmųjų metų iki šiol: Ad. Damušis, V. Izbičkas, Pr. Jucaitis, St. Kolupaila, M. Krikščiušas, K. Kriščiukaitis, J. Rukytis, J. Vėbra. Kitų bendradarbių indėlis nemažiau vertingas, tad teatleidie, kad jų pilno sąrašo pakartojimą atidėsimė iki paskutiniojo LE tomo pasirodymo. Gal tada bus galima sudaryti sistemingą architektūros ir technikos straipsnių indeksą.

A. BALSAS

STATYBA IR ARCHITEKTŪRA, 1961 lapkritis

J. MANIUŠIS įžangoje giriasi kaip komunizmas vaduoja tarybinius žmones iš socialinės nelygybės ir įtvirtina žemėje 5 gerybes: "Taiką, Darbą, Laisvę, Lygybę ir Laimę". Reikia sutikti, kad dalis tų gėrybių tikrai atsiras, kai iš pačių komunistų bus atimtos aprūpinimo gėrybėmis, butais, keleriopai didesniais atlyginimais privilegijos, o svarbiausia — kai bus panaikinta bolševikinė burokratija.

CK sekretorius plepa, kad jau 1961 kapitaliniai idėjiniai į liaudies ūkį pasiekė 1965 m lygį, nors kitomis progomis partija skundėsi, kad gamybos ir statybos planai neįvykdyti. Atydžiau perskaitykime citatą:

"Statyba mūsų šalyje tapo stambiausia liaudies ūkio industrializavimo šaka. Statyboje dirba daugiau kaip 6,5 milijonų žmonių, kuriuos Sunkioji pramonė aprūpino geriausia technika. Palyginti su ikikariniu lygiu, statybose dirbančių ekskavatorių skaičius padidėjo 200 kartų, kranų — 48 kartus, buldozerių — 54 kartus." Jei tas tiesa, tai draugas Maniušis yra geriausias liudininkas, koks niekingas komunizmas buvo Stalino laikais, kad visa kas anksčiau statyta buvo grynas vergų darbas.

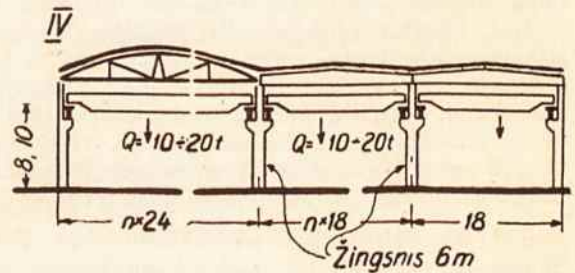
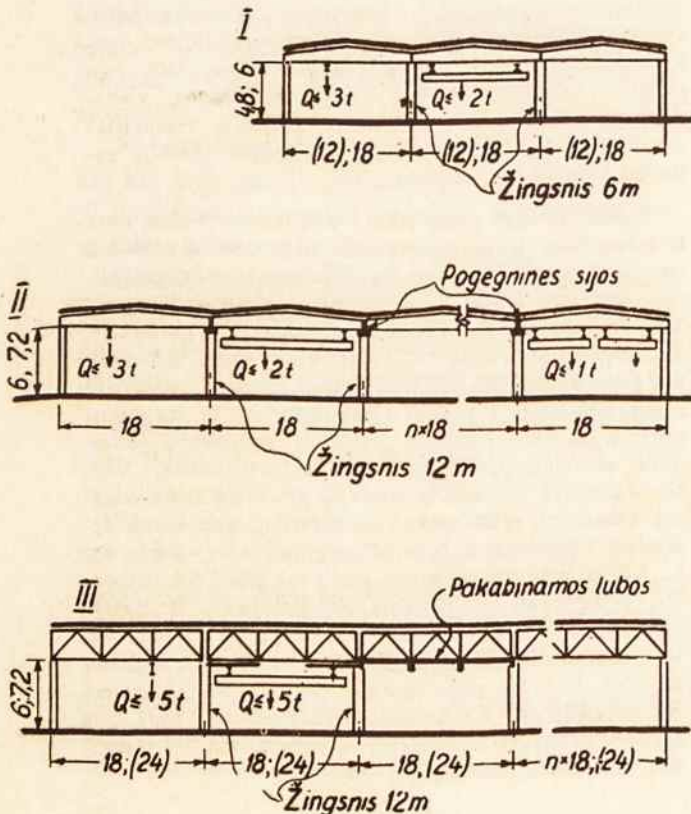
Visdėlto, atrodo, ir dabar agitatoriaus liežuvis fantazuoja, nes, panašiai kaip kukurūzai, propaguojamas surenkamasis plienbetonis, neatsižvelgiant kiek jis kainuoja ir kiek jis praktiškas. Reikia atsiminti, kad toks betonas jau yra pramonės gaminytis, o paprastas betonas yra statybos gaminytis, ir jau bus aišku, koks investicijų, sunaudotos energijos, darbo ir

transporto skirtumas. Tai ekonominės priežastys, kad surenkamasis betonas kapitalistinėse šalyse retokai naudojamas. Pas sovietus tai dogmatinis klausimas, kurio kritika būtų lehinizmo įžeidimas. Čia JAV, statybininkai tobulina inventorines betono formas ir darbo organizaciją atsiėdami nuostabių rezultatų. Tą liudija išplitusi plienbetoninių dangorė žių statyba Čikagoje.

J. ANTANAİTIS — pramoninių pastatų ir jų konstrukcijų unifikavimas. Autorius tvirtina, kad dabar jie naudoja 400 rūšių plienbetonines konstrukcijas. Numatant didesnį pastatų pritaikomumą įvairioms paskirtims, atsiranda reikalas projektuoti didesnes angas. Iki šiol stogo denginio angos buvo 6 m. Tas ribojimo tarpus tarp kolonų irgi 6 m. Jei projektuoti didesni tarpai, tai reikalingos antrinės sijos arba santvaros. Dabar norima įvesti ir stogo denginiui 12 m angą. Tikimasi sutaupyti 15—18% plienbetonio, nors stogo plokštėms teks konstruoti daug aukštesnės kokybės konstrukciją. Pagrindinė santvara tik sustambėja, bet nesudaro problemos. Pridedamos jo siūlomų konstrukcijų schemos.

V. KVEDARAS — tiltų projektavimas ir statyba. Pagal dabartinę madą autorius pirmenybę duoda surenkamosioms konstrukcijoms, kai statomos mažos ir vidutinės angos. Pirmo tipo tilte jos statomos iš išilginių sijų, kurios skersine kryptimi jungiamos diafragmomis. Tai sunkina montavimą. Šioje konstrukcijoje atsiranda plyšiai, kurie laikui bėgant didėja, nors nėra kritiški. Jie riboja konstrukcijos ilgaamžiniškumą.

Šiuo metu įsisavinama iš anksto įtempto plienbetonio konstrukcijos, bet joms plačiai vykdyti dar trūksta gamybinių bazių. Iš aprašymo matyti, kad tiltų statyba silpnai išvystyta. Autorius pats pripažįsta, kad keliai statomi greičiau, negu tiltai. Visai teisingai autorius mano, kad monolitinis plienbetonis lieka aktualus.

MOKSLAS IR TECHNIKA nr. 9, 1961

Įžangoje visatarybinis komunistų partijos CK "su teisėto pasididžiavimo jausmu" džiaugiasi Titovo skridimu apie žemę ir pasauliui vėl primena, kad komunizmas nesulaikomai žengia pirmyn ir jų laimėjimai "atspindi dėsningą pergalingo komunizmo žengimą". ... "Nėra jėgos, kuri galėtų sukliudyti žmonijai nesulaikomai žengti į šviesią savo ateitį." Atseit, žmonija jau beveik sovietija. Visi, kurie ryžtasi komunizmui priešintis, yra taikos priešai, kurie kursto karo isteriją.

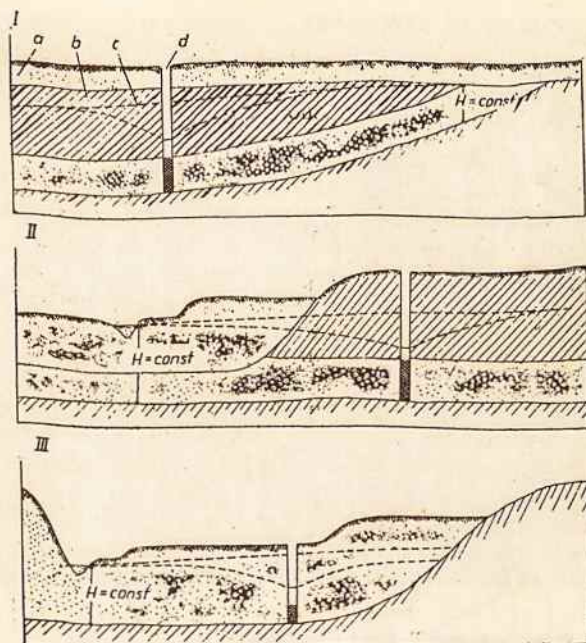
Jau seniai norima pasiekti, kad laisvasis pasaulis nedrįstų priešintis naujų šalių "taikingam" pajungimui komunizmo vergijon. Tas primena mums mūsų pareigas, primena, kad agresyvią jėgą gali sulaukyti tik rezistencinė jėga, kad dabartinė ramybė greičiausiai tik tyla prieš audrą.

Daug malonesnis tolimesnis pasiskaitymas, kur V. JUODKAZIS svarsto požeminių vandenų ieškojimą, arba paieškas, miestų geriamu ir buitiniu vandeniu aprūpinimui ir pramonės reikalams. Žinoma, prisimena, kad buržuaziniais laikais paieškos buvo nesėkmingos, nors seneniai skaitėme, kad Kaune per 20 metų aprūpinimas vandeniu nėra išplėstas... Be to, tada nebuvo tų galingų giluminių siurblių, kurie pajėgia stipriai nužeminti vandeningo horizonto lygį. Kas kita dabar:

"Gręžinius pradėta eksploatuoti daugiausia gilumniais siurbliais; tai įgalino daugiau pažeminti vandeningo horizonto lygį ir gauti iš gręžinių daugiau vandens. Tačiau tokio pobūdžio eksploatacija iš esmės atsiliepė į natūralų požeminių vandenų režimą, nes vandenviečių debitas buvo žymiai didesnis už dinaminis vandeningo horizonto resursus, ir eksploatacijos vietose pradėjo formuotis didžiulės rajoninės depresijos grunto nusėdimas, kurių gylis šiuo metu jau siekia 10—30 m, o spindulys 4—25 km." Tokiais laimėjimais nesidžiaugia ir sovietai. Diskrečiai autorius duoda suprasti, kad panaši būklė yra Klaipėdoje, kur gręšia mineralinių vandenų patekimas į geriamo vandens sąstatą. Numatoma panaši būklė šiauliuose ir Panevėžyje, jei ten padidėtų vandens sunaudojimas.

Visa tai yra priežastis dėl kurios autorius siūlo planingą vandens resursų tyrimą, o vėliau naudojimą. Jis skaito paprasta problema, jei reikiamas vandens kiekis nesiekia 100000 m³ per parą, nes toks vandens paėmimas neviršija dinaminis resursų.

Duodamos 3 schemas, tipiškos Lietuvos sąlygoms. Pirmoji toms vietovėms, kur nėra didesnės upės, o antroji ir trečioji, kur kaimynystėje didesnė upė pvz. Nemunas, Neris. Jei pataikoma į vietą, kur žemės gelmės turi laidų sluoksnį į upės dugną, tai beveik garantuotas gausus vandeniu šulinys, jei jo baseinas nėra mažas. Tai dėl to, kad čia pat tas vadinamas dinaminis resursas. Galimą sudaryti ir dirbtinę vandens filtraciją. Visa tai lengva suprasti, bet nelengva

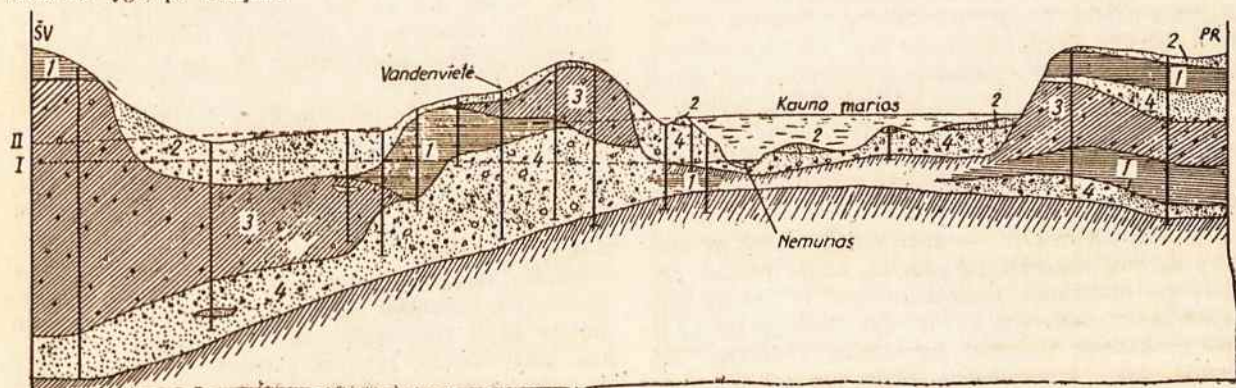
Pagrindiniai mūsų respublikos hidrogeologinių sąlygų tipai pagal galimumą jas panaudoti centralizuoto vandentiekio tikslams: I — vandeningas horizontas, turįs plokščio atžvilgiu labai didelį „išstisinį“ išplitimą; a — vandeningos nuogulos; b — vandenspara; c — vandeningo horizonto lygis; d — kaptažo įrenginys; H — slėgimas; II — vandeningas horizontas, iš vienos pusės turįs labai didelį „išstisinį“ išplitimą, o iš kitos apribotas mitybos ar drenavimo sritimi; III — vandeningas horizontas, iš vienos pusės apribotas mitybos ar drenavimo sritimi, o iš kitos — nelaidžiu kontūru

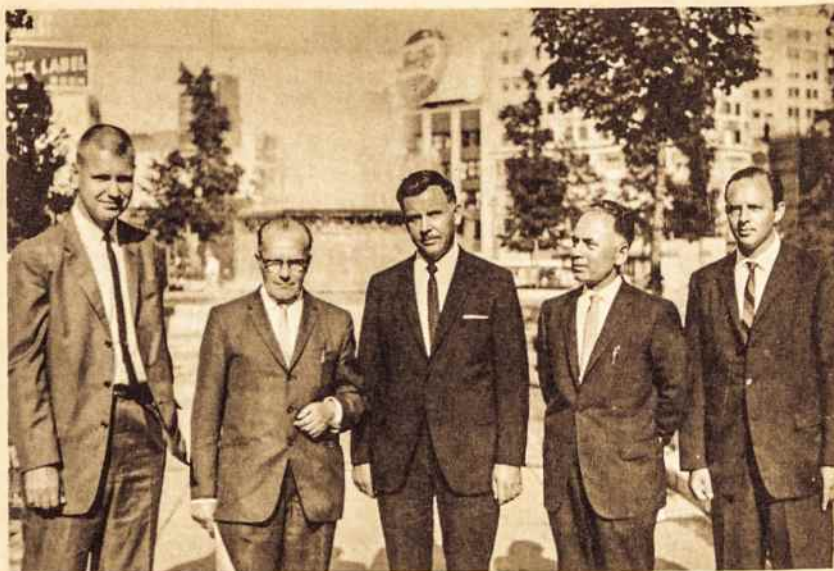
vykdyti, ir reikia nemažų grunto tyrinėjimo darbų.

Labai palankios sąlygos vandeniu aprūpinti Kauno miestą, kur iš seniau naudojami geri šaltiniai. Sąlygos dar pagerėjo, kai užtventkas Nemunas ir tuo pakeltas vandens horizontas, ką aiškiai galima matyti iš dedamos schemas.

V. KRISIUKĖNAS — apie televizinio vaizdo įrašymą į feromagnetinę juostelę, kuri leistų greitai nauja aktualia medžiaga aprūpinti televizijos centrus. o kas svarbiausia, tokius įrengimus ištobulinius, būtų galima sekti gamybinius procesus įmonėse. Žodžiu, pritaikymo galimybės neribotos. Šiuo metu tas

Schematinis Petrašiūnų vandenvietės rajono litologinis pjūvis: 1 — molis; 2 — smulkiagrūdis smėlis; 3 — priemolis su žvirgždu ir gargždu; 4 — smėlis su žvirgždu ir gargždu; I — vandeningo horizonto lygis iki užliejimo; II — to paties horizonto lygis po užliejimo

SUVAŽIAVIMO RENGĖJAI DETROITE

C.V-bos nariai su šeimininkais po posėdžio (iš kair.): V. Memėnas, J. Jasiukaitis (CV pirm.), S. Švedas, K. Tuskenis (Detroito sk. pirm.), K. Navasaitis. Trūksta — Iz. Bartkaus ir J. Rimkevičiaus.

SPAUDOS APŽVALGA (Tąsa iš 23 psl.)

būdas dar brangus — brangesnis už filmavimą 16 mm kino juoste, bet įrašytą juostelę galima pakartotinai naudoti, o filmos negalima.

A. MORKEVIČIUS — medinės taros gamybos mechanizavimas. Sovietuose pagal miško medžiagos sunaudojimą taros gamybos pramonė stovi antroje vietoje. Kasmet sunaudojama 35 mln. m³ apvalios miško medžiagos. Kartono gamybai sunaudojama tik 5% medienos. Užtat septynmečio pabaigai numatoma kartonui sunaudoti 40% medienos skirtos tarai, kad būtų išlygintas šis atsilikimas. Skundžiamasi ir mechanizacijos išvystymu šioje srityje. Rodoma vinių kalimo mašina dėžių gamybai, kokia buvo galima matyti vadinamaisiais buržuaziniais laikais "Maisto" fabrike Kaune.

L. PAŠKŪNAS — priemonės avalynės kokybei pagerinti. Nors avalynės gamyba dabar labai išplėsta, bet vis dar labai daug gaminama broko. Tik 75% gamybos skaitoma pirmarūšė. Visiems darbuotojams siūloma rimtai pagalvoti. Dauguma darbininkų įmones atėjo be profesinio pasiruošimo. Ir dabar Vilniuje išleisti technikai - meistrai neparuošti, nes nemoka valdyti mašinų.

Šiemet Vilniaus modeliavimo sektorius sukūrė savitus modelius, būdingus socialistiniam realizmui. Tą realizmą papildė blogai išdirbta oda. Kai čekai ir "demokratiški" vokiečiai kiaulėms lupa tik nugaros odą, mūsiškiai stengiasi nuplėšti visą odą. Šonų oda esanti labai silpna ir iš avalynės greitai išeina brokas. O prie kiaulienos tą odą palikus, girdi, padidėtų mėsos svoris. Manoma, kad kombinatas "Elnias" bus viena stambiausių avalynės įmonių. Ten apdirbama oda ir gaminama avalynė.

M. ŠALKAUSKAS — apie Vitamino B12 ir apie jo pašarinių koncentratų gamybą, kuris plačiai pritaikomas medicinoje (mažakraujystei ir kai kuriems nerviniams susirgimams) ir gyvulininkystėje augimui paskatinti. Gamybai naudojama vadinama biosintezė, panaudojant keletą rūšių įvairiai išaugintų

bakterijų kultūrų. Dar jo gaunama ir iš antibiotikų gamybos atliekų ir nutekamųjų vandenų dumblo. Kaune mėginta jį gaminti iš kepenų, bet šiam reikalui ši žaliava yra perbrangi — turbūt naudingiau ją suvalgyti. Numatoma jo gamybai panaudoti melasą.

J. MALIŠKA — Vilkaviškio konservų fabrikas. Pagaliau sovietai susirūpino ir daržininkyste, nors iki šioliai be pasigailėjimo naikino iš "buržuazinių" laikų užsilikusius sodus, kaip laisvės laikų prisiminimą. Esą lietuviškos sodybos tik trukdo traktorių judėjimą. Dabar planuojamas konservų fabrikas, kuris per metus pagamintų 5 mln. indelių konservų: rūgštynių, špinatų, žirnių, vyšnių, slyvų, obuolių ir pan. Dabar lietuviai šias gėrybes patys vieni suvalgo. Ten pat bus džiovinimo skyrius ir šaldytuvai. Reikia sutikti — tokia įmonė teigiamas reiškinys krašto gyvenime. Jei lietuviai galėtų patys tvarkyti, jau visa eilė tokių įmonių krašte veiktų.

Technikos Naujienose dedama įdomi žinia apie šlapių durpių energetinį išnaudojimą. Durpių žaliava turi apie 90% vandens. Latvijoje sukurtas 50 kW įrenginys, kur naudojamos šlapios durpės. Iš klodo paimtos durpės pirmiausia nuspaudžiamos presu, pašalinant 2/3 vandens. Likusi masė džiovinama perkaitintu garu ir dar pašalinama 20—25% vandens. Sukurtas specialus garo generatorius, kuris panaudodamas durpių drėgmę duoda aukštą ekonominį efektyvumą, būtent, 2-3 kartus pigesnę energiją, negu paprastomis priemonėmis. Vienas tik trūkumas, kad neužsimoka durpes transportuoti ir jėgainę reikia statyti čia pat durpyne.

Variklis, kuriam nereikia kuro — 100 km aukštyje oro molekulės saulės spindulių suskaldomos ir deguonis tampa atskirų atomų pavidalo. Jiems vėl jungiantis į molekules, išsiskirtų daug šilumos. Tokią jungimosi reakciją greitina auksas; jei, sakysime, atmosferinis deguonis bus leidžiamas pro paausuoto vamzdžio vidų, temperatūra ten smarkiai pakils, deguonis bus smarkiai stumiamas iš vamzdžio ir taip galima gauti tiesiasrovį reaktyvinį variklį. Manoma, kad toks variklis 100 km aukštyje galėtų išvystyti dvigubai už garsą didesnę greitį.

MOKSLAS IR TECHNIKA nr. 10, 1961

R. JASINEVIČIUS — apie elektroninių modeliavimo mašinų panaudojimą.

H. REŠELIAUSKAS ir N. STROLYTĖ — neaustinės tekstilinės medžiagos. Tai mėginimas tekstilinių audinių gaminti tiesiog iš pluošto. Taip galima pagaminti kilimus, techninį veltinį, filtrus, garso ir šilumos izoliaciją, pagrindą dirbtinei odai ir pan. Nusižiūrėję į savo satelitus, kurie savo keliu nusižiūrėjo į kapitalistinius kraštus, sovietai pradeda šios rūšies medžiagas gaminti. Ir Kalvarijoje pradamas gaminti pusvilnonis vatalinas.

R. ŠALINOVA — nauji maisto produktai iš bulvių. Štai tie produktai: apgruzdintos bulvės, bulvinės kruopos, dribsniai, čipsai (!) ir kiti pusfabrikačiai. Norima Ameriką pralenkti ir čipsų gamyboje. Pasiškimui daug davinių, nes Europoje sunaudojama daugiau bulvių. Gruzdintų bulvių gamyba įsisavinta Leningrade, numatoma Kijeve ir kituose miestuose.

S. STIRBYS lankėsi Čekoslovakijoje susipažinti su linų pramone. Ten linų auginimas ir pramonė išsivysčiusi nuo istorinių laikų ir linų audinius čekai eksportuodavo jau 16 šimt.

A. PRŪSELAITIS ir A. VAITKEVIČIUS aprašo pramonės ir technologijos parodą Vilniuje. Minimos Vilniaus fabriko skaičiavimo mašinos, nors Lietuvoje jomis nesinaudojama. Visvien jos jau "pagarsėjusios", nors sakoma, net parodoje išstatyta mašina greitai sugedo. Žinoma, iš pradedančiųjų negalima daug reikalauti. Parodoje dar buvo rodomos elektros suvirinimo mašinos, magnetolos, magnetofonai ir visokių prietaisų.

A. JAKELIENĖ rašo, kad Panevėžyje jau pradėjo veikti kabelinių dirbinių gamykla "Lietkabelis", kuris turės būti didžiausias Paalaltijyje. Daugiausia bus gaminami emaliuoti laidai. Numatoma kabeliais aprūpinti Vilniaus elektros pramonę.

Neseniai sovietai "atrado" ir naujos rūšies plastmasę, kuri naudojama vietoje vatalino. Jei nemeluoja, tai Gorkio mieste šie neseniai JAV-bėse pasirodę audiniai jau gaminami.

Į docentus pakelti šie Kauno Politechnikos instituto darbuotojai: B. GARMUS (statybinės mech. katedra), V. JASIKEVIČIUS (silikatų techn. k.), K. BIELIŪNAS (metalų techn. k.), Č. JAKIMAVIČIUS (medienos mech. techn. k.), K. PILKAUSKAS (mašinų gamybos k.), J. PERAS (arch. ir arch. projektavimo k.) ir O. TUČAITĖ (neorganinės chemijos k.).

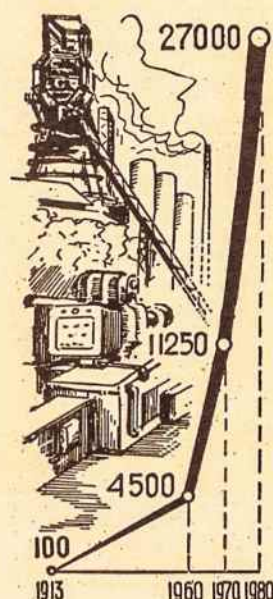
MOKSLAS IR TECHNIKA nr. 11, 1961

Šį kartą įžanginis be parašo — turbūt jį rašė žurnalo politrukas. Visas pasaulis labai susidomėjęs sekė partijos 22 suvažiavimą. Vėl stengiamasi skaitytąją svaiginti būsimaisiais laimėjimais. Štai pvz. pramonė per 20 metų nuo 1960 m. padidės 6 kartus, elektros energijos gamyba apie 10 kartų. Pažvelgus į kilimo kreivę matyti, kad kilimas Stalino laikais buvo labai menkas. Tiesė jiš eina iki 1960 m, bet nuostabūs dalykai dedasi nuo 1960 m: kreivė vertikalčiai šoka aukštyn. Taip ir vėl žiauriai suniekinami komunizmo ikišioliniai atsiekimai, jau nekalbant apie Stalino laikus. Kaip būtų galima įterpti tokius komunizmo laimėjimus satelitiniuose kraštuose, dar nekalbama.

ELEKTROS ENERGIJOS GAMYBA

PRAMONĖS PRODUKCIJOS AUGIMAS %

Tokia Chruščiovinė "ateitis ir linkėjimai". Aiškus įrodymas, kad komunizmą gelbėja tik Nikita bent kreivėmis.

Dar vienas faktas: "Uralmaš" gamykla neseniai pagamino žingsniuojantį ekskavatorių, kurio kaušė telpa 25 m³ žemės. ... "Toks ekskavatorius pakeičia 30000 darbininkų" — turbūt stalininių vergų, kurie kasė sovietijos kanalus.

Visai kuklus pasididžiavimas: "Mūsų socialistinė valstybė, nežiūrint didžiulių darbų liaudies ūkio ir kultūros srityje, palyginti per trumpą laiką sugebėjo tarybinę armiją perginkluoti moderniausiais ginklais ir aprūpinti raketine-branduoline technika". Visa tą turėtume ir mes pripažinti, kad nemanytume, kad mūsų rūpesčiai jau užsibaigę, kai emigravome.

E. KUČYS — Holo efektas puslaidininkuose ir jo pritaikymas. Holo, amerikiečių fiziko atrastas galvanomagnetinis efektas, dabar taikomas automatizuojant gamybinius procesus, atliekant įvairius matavimus, tiriant elektros mašinas, taip pat skaičiavimo įtaisuose ir pan.

J. NAVICKAS — apie Palemono plytų - čerpių gamyklos keramzito cechą. Keramzitas yra lengva, šilimą izoliuojanti medžiaga gaminama iš lengvai besilydančio molio. Tinkamo molio rasta senuose Palemono plytų ir čerpių gamyklos karjeruose. Statoma įmonė, kuri turės 100000 m³ metinį pajėgumą. Iš molio formuojamos granulės, kurios supiaustomos, o po to maišomos su piuvenomis ar durpėmis ir taip įgauna riedulį formą. Po to rieduliai džiovinami būgninėje džiovykloje, kol pagaliau pakliūna į sukamąją krosnį, kur rieduliai išdega. Po to rūšiuojami pro sietus, o stambesnės dalelės malamos. Produktas vadinamas keramzitu. Stambių frakcijų keramzitas sveria 300—420 kg/m³, smulkesnis sveria šiek tiek daugiau. Dabar naudojamas sienų ir plokščio stogo apšiltinimui.

Mr. A. Dundulis
4535 S. Talman
Chicago 32, Ill.

TECHNIKOS ŽODIS
THE ENGINEERING WORD

BULK RATE

c/o S. Dirmantas

4241 So. Maplewood Ave.
Chicago 32, Ill. U.S.A.

Postmaster:

Form 3547 requested

Return Postage Guaranteed

Iš mūsų veiklos

ALIAS VII-IS SUVAŽIAVIMAS

Kaip jau kolegoms žinimo, ALIAS 7-tasis visuotinis suvažiavimas rengiamas 1962 m. rugsėjo 1-2 d.d. (ne 2-3 d.d. kaip kad buvo paskelbta praėjusiam T. Ž. numeryje) Detroito, Mich., Hotel Tuller patalpose.

Galutinam programos išlyginimui nutarta vykti į Detroitą ir su suvažiavimo šeiminkais aptarti visus reikalus.

Bendras ALIAS Centro Valdybos ir Detroito ALIAS skyriaus susitikimas ir posėdis įvyko jau minėtame Tuller viešbutyje.

Posėdyje dalyvavo CV pirmininkas Jonas Jasiukaitis, Iz. Bartkus, S. Švedas ir J. Rimkevičius, Detroito skyriaus pirm. K. Tuskenis, V. Memėnas ir K. Navasaitis.

Sutarta sekanti suvažiavimo programa, kurios santrauką čia paduodame.

PIRMOJI DIENA

Rugsėjo mėn. 1 d. — šeštadienis.

1. — 12 — 15,30 Registracija
2. — 15,30 — 18,30 Iškilmingas posėdis
(su įprastinėmis dalimis ir paskaita)
3. — 18,30 — 19 Pertrauka
4. — 19,00 Susipažinimo pobūvis

ANTROJI DIENA

Rugsėjo mėn. 2 d. — sekmadienis.

1. — 8,00 arba 8,30 Pamaldos
2. — 10,00 — 14,00 Darbo posėdis.
CV skyrių, komisijų pranešimai ir naujų organų rinkimai.
3. — 14,00 — 15,00 Pertrauka (užkandžiams)
4. — 15,00 — 18,00. Posėdis organizaciniais reikalais.
5. — 20,00. Banketas.

Po bendro posėdžio buvo apžiūrėtos suvažiavimui numatytos patalpos ir puošni salė banketui. Viešbutis yra pačiame didmiesčio centre, turi vėsinimo sistemą, restoraną, barą ir kitus didelių viešbučių patogumus. Kainos yra priimtinos — apie 10 dolerių už kambarį (dviejų lovų).

Rekomenduojame vykstantiems į suvažiavimą apsisistoti viešbutyje, nes jame įvyks visi posėdžiai ir banketas. Susitaupytų daug laiko ir susidarytų daugiau progų pabendrauti.

Po trumpų užkandžių ir tosto už mūsų mielą pirmininką Joną, atsiveikiname su simpatiškais detroitiečiais ir pasileidome atgal į Chicago. Rekordinis savo ilgumu CV posėdis, užsitęsęs beveik 24 val., Chicago - Detroitas - Chicago, pasibaigė po vidurnakčio, mašinos skaitiklis užregistravo 620 mylių kelionę...

Šia proga tegul bus leista pareikšti nuoširdų kolegišką ačiū Detroito kolegoms, kurie su entuziazmu prisiėmė atsakingas ir sunkias pareigas. Geriausia jiems, už įdėtą triušą, padėka būtų — visais atžvilgiais *pavykęs Visuotinis Suvažiavimas*.

Suvažiavimo kvieslys jau rengiamas ir netrukus bus išsiuntinėtas skyriams, jame rasite visas reikalingas informacijas.

J. Rimkevičius

PRENUMERATORIŲ DĖMESIUI

Jau metai įpusėjo, o tik labai nedaugelis skaitytojų apsimokėjo savo prenumeratas. Patikrinę kartoteką randame, kad beveik visi skaitytojai mums yra skolingi. Daugelis yra skolingi net už kelis metus, o keliolika veikėjų sugebėjo skaityt žurnalą už dyką per 10 metų vis žadėdami apmokėti, bet nepasiryždami palaikyti lietuviško žodžio.

Tačiau yra skaitytojų mus parėmusių didesnėmis ir mažesnėmis sumomis. Už tokį mūsų darbo rėmimą dėkojame. Aukos paskelbsime.

Prašome skaitytojus nelaukiant paraginimų apsimokėti prenumeratas. Skubus apsimokėjimas sutaupe mums daug brangaus laiko ir lėšų, nes ruošiamės rašyti individualius paraginimus.

TECHNIKOS ŽODŽIO ADMINISTRACIJA